

LỤC TỈNH TÂN VẠN

Mỗi Tuần Đàng Báo

Ngày Thứ Năm

閩新省陸

MR. F. H. SCHNEIDER. SAIGON

NAM THU SÁU

JEUDI 11 JUILLET 1912

SỐ 231

NGÀY 27 THÁNG NĂM, NĂM NHÂM-TÌ

MỤC LỤC

1 - Tiệm tiệm nhi tấu.	13 - Học vấn môn loại.
2 - Lời rao cần kíp.	14 - Thơ tín.
3 - Nam-kỳ Canh-nông
phòng.	15 - Quan tự dạng pháp.
4 - Văn quốc tân van.	16 - Thơ tín vãng lai.
5 - Giá hóa bạng.	17 - Erratum.
6 - Hương truyền.	18 - Cách chỉ nhập môn.
7 - Nam-kỳ nông vụ.	19 - Đường và Niếu-
cường-toan.
8 - Nam-kỳ thời sự.	20 - Quan hình biện vịnh.
9 - Pháp-quốc sử ký.	21 - Cáo bạch.
10 - Kim-Vân-Kiều tân
truyện.	22 - Xanh xanh vàng
vàng như trái thị
non.
11 - Ngoại sử truyện.	23 - Banque des valeurs.
12 - Huỳnh-Hung tiếu
truyện.	24 - Lời rao.

TỜ LỤC-TỈNH-TÂN-VẠN CÓ BÁN LẺ:

Tại Sài Gòn: Lục-tỉnh-khách-sạn, Chiêu-nam-lân, Nam-hồng-phát, Trương-cửu, trước Bason, Đất-hộ, Bả-chiều.

Tại Chợ Lớn: tiệm Lạc-an-thành, Vạng-nghi-lân, rue des Marins và tiệm Nghi-tân rue Paris. Cũng có bán lẻ tại n° 7 Boulevard Norodom nữa.

LỤC TÍNH TÂN VĂN

NHÀ ĐẠI THƯƠNG

DANH HIỆU LÀ

COURTINAT VÀ CÔNG-TY

TẠI THÀNH LYON VÀ SAIGON

ĐƯỜNG CATINAT MÔN BÀI SỐ 96-98-100-102 107-106-108

KHAI DỰNG NĂM 1885

Trọn cõi Đông-Dương này, từ đã ba mươi năm ngoài rồi, ai ai lại chẳng hiểu hiệu dù như trên đây là chắc chắn, xinh đẹp nhẹ nhàn hơn hết, và lại giá rẻ vô cùng. Vậy khi chừ vị có mua dù xin hãy nài cho thiết hiệu này sẽ mua. Những dù hiệu này thì tại Sài Gòn nhà đại thương Courtinat và Công-ty, tại Chợ Lớn mấy tiệm có danh, cùng các tiệm trong lục quận đều có.

Nhà này bán lẽ đủ thứ hàng hóa hơn các nhà tại Saigon, và chẳng nệ mua nhiều hay ít.

Như ai muốn dùng hàng giê chỉ thì hãy đến đó, vì nơi ấy có đủ hàng của người Anam dùng như: Tổ tây, hàng tây, thủy ba, nhưng, lục soạn, địa, nỉ, lụa, vân vân...

Hoặc ai muốn dùng đồ vật kiện trong nhà như: Ghế cây kiểu « Thonet », giường sắt, mùng, nệm, mền, gối, bàn tủ bằng cây Hongkong; kiến lớn chạm khéo lắm và tốt vô song (glace de Venise).

Lại nơi đó cũng có nhiều xe máy đạp hiệu « Ibis » giá 55\$00 và đồ dùng theo xe máy, giầy kiểu mới khéo và chắc chắn mà giá rẻ.

Còn như tủ sắt hiệu « Hummer » là tốt chắc hơn các thứ tủ dùng từ lâu nay, không cháy mà chia khóa không bất chước được, thì cũng có một nhà này có trữ mà thôi. Và cũng có bán nhiều đồ dùng theo cuộc hành lý; dầu thơm, đồ nữ trang, hộp xoàn và thủy tinh; máy nói hiệu « Pathé » đèn chưng bằng đá cầm thạch.

Thủy xoàn nơi đây lớn nhỏ đủ thứ giá cao thấp tùy theo hạng.

NĂM THỨ SÁU, SỐ 231

LỤC TỈNH TÂN VĂN

聞新省六

MỖI TUẦN ĐĂNG BẢO NGÀY THỨ NĂM

GIÁ BÁN NHƯT TRÌNH

Mua mỗi 12 tháng... 5 \$ 00
 — 6 tháng... 3 00
 — 3 tháng... 1 75

Giá bán lẻ từ số : 0 \$ 10

Ai muốn mua nhưt trình thì gởi thơ và bạc, phải đề như vậy :
Luc-tinh-tan-van — Saigon.

LỜI RAO CẦN KẤP

Tờ **LỤC-TỈNH-TÂN-VĂN** nay đã nói cỡ mỗi trường ra cho rộng hơn xưa và chia làm ba gian, lại in thức chữ nhỏ nhiều bài vì nay đã thêm dặng nhiều tay tài-ba lỗi-lạc, hùng biện cao đàm.

Trong những bài vở sẽ thấy nhiều đều cần ích lắm và nhiều hình ảnh khéo lạ. Vì nên Bồn-quản nhưt định **BÁN MẶT** mà thôi, bởi đã xuất nhiều tiền-bạc mà chỉnh tu chương-báo. Tuy vậy cũng cứ bán trọn năm **5 \$ 00** mà thôi . . . Có bán lẻ cũng Saigon và Chợ-lớn.

Bồn-quản lại có ý muốn cho những kẻ chẳng dặng mấy dư dả, cũng có thể đọc báo-chương này dặng, nên từ này dặng bán mỗi ba tháng là **1 \$ 75**.

PUBLICITÉ

Pour les annonces commerciales, demander le tarif qui sera envoyé par retour du courrier.

Pour les annonces Judiciaires et les annonces Légales, tarif spécial pour les Officiers ministériels.

On traite à forfait.

BỘ-CÁO

Những lời rao về việc buôn bán, nếu gởi thơ đến Bồn-quản thì Bồn-quản sẽ gởi cho một cái bản đề giá phân minh.

Còn lời rao thuộc về việc hộ và lời rao theo luật buộc thì có giá riêng cho các quan chức-vụ.

Xin gởi thơ thương nghị.

TIỆM TIỆM NHỊ TẤN

Kể từ ngày 14 Juillet tới đây tờ Báo-chương này mở thêm rộng nữa có ấn hành lời kiết-nhận Hội Phái-viên Phòng Canh-Nông Saigon luận bàn trong các kỳ nhóm và có làm bài luận cách làm ruộng theo đời văn-minh.

Tuy thêm vậy mà giá cũng y như trước.

Bồn-quản cần tự.

LỜI RAO CẦN KẤP

Bồn-quản xin chú khán quan trong việc gởi tiền bạc thơ từ cho Bồn-quản thì phải đề như vậy:

Monsieur SCHNEIDER Chủ-nhơn
 Tờ **LỤC-TỈNH-TÂN-VĂN**
 Saigon.

NAM-KỶ CANH-NÔNG PHÒNG

A la Chambre d'Agriculture

(HỘI NHÓM KỸ THUẬT 152
 (nhằm ngày 2 Avril)
 (tiếp theo)

Nơi số trước đây Bồn-quản thuật lại việc quan Thống-đốc viếng phòng canh-nông đến lúc chú Nghị-viên đưa người ra xe rồi thôi.

Ấy cũng vì e trễ ngày dặng báo nên kỹ, rồi phải nói dón như vậy: nay ta xin thuật tiếp thêm cho chú vị rõ trong kỹ hội ấy, từ lúc quan Thống-đốc chưa dỏi gót ngọc, đã bàn tính những điều chi.

Vậy quan Thống đốc có tỏ cho chú nghị-viên hay rằng: Cái đường Cẩn-chê Kratic đã phóng hồng tiêu rồi, đến nửa sẽ lấy làm tiện cho con buôn

(1) Xin coi số 230.

đuôi bò trên Cao-mang xuống mà bán làm.

Lại bò miệt Léo-hạ cũng có thể noi theo đường đó mà xuống dầy nữa, đường ấy nơi các hàng thịt mới có thể mà bán thịt tốt dặng, song cũng phải dọn mấy cái đồng-cổ lớn nơi miệt Đông-phương Namkỳ cho trở nên một chỗ trâu bò ăn dặng.

Việc này chẳng phải là khó chi vì mấy cái đồng ấy thì trạc-hà tinh những tranh, vậy phải đốt tranh này cho cháy rụi, rồi nó lú dọt non lên, thì trâu bò tra ăn dọt ấy lắm. Cũng như trên Suzannah và Xuân Lộc cũng nơi mấy cái vườn cao-su miệt trên, người ta đã làm như thế mà súc vật đó.

Dụng thể dấy thì sẽ dặng cả vườn ngàn mẫu cỏ mà nuôi loài vật, có thiều chi dầy.

Ấy cũng là một điều lợi cho những kẻ nuôi loài vật nên rất đáng làm thử lắm.

Dứt việc đó rồi bèn nói qua mùa màng năm nay; chứng ông Labaste mới hỏi qua đều cần xuất cảng lúa gạo năm nay có khi cũng phải làm như năm 1911 vậy chăng, thì quan Thống-dốc trả lời như vậy :

Lính tiền-bồi ta là quan Thống-dốc trước đã có ra lệnh về việc ấy rồi, ta nay cũng quyết cho lệnh ấy phải thi-hành vì ta chẳng tra sự cần xuất cảng lúa gạo, bởi ta biết nó hay sanh nhiều đều trở-đương trong phần chánh-trị.

Ông Julien Delpit bèn nói : Tôi hẳn quyết ấy mới rõ Thượng-quan thật là một đấng rất nên thông-thạo từng-trải các điển-trù chi địa và lấy làm bầu lạ cũng đẹp vui cho bọn tôi lắm.

Quan Thống-Dốc. -- Nhiều hạt đã hoàn tác cái việc tích cốc mà phòng cơ đó rồi, còn các hạt khác thì đang đi mua; Việc ấy xin chú-công-an đạ, vì sự tiện lợi mà hộ dân trong cơn hoạn-hoa đã có rồi.

Ông Lê Phút-Tân. -- Có một hãng ngoại-quốc tại đây, rất thạo trong nghề buôn lúa gạo lúc này định chắc rằng Lâm-sao qua tới tháng Juin Nhà-nước cũng sẽ phải cấm xuất-cần lúa gạo nữa.

Quan Thống-Dốc. -- Vậy thì cái hãng ấy lại hiểu rõ hơn bôn-thần quan Thống-Dốc mà hiểu những việc của người làm sao? Xin chú-công-chờ khá lo chi về sự ấy cả. Nam rồi bởi thế tề bất cấp cho nên lính tiền-bồi ta cực chẳng đã phải cấm sự xuất cần. Theo hồi gấp-rút thì phải vậy mới cứu dân kíp; chứ nay đã rõ thấy sự hại trong hồi đó, nên mỗi việc đều có viên-lư rồi, thì cái thể cấp-trị ấy năm nay còn dụng mà làm chi đâu.

Ông Julien Delpit. -- Bẩm Thượng-quan, tôi xin tổ một điều này cho Thượng-quanặng hàng: Xin Thượng-quan hãy ra lệnh lục cho rõ số công-diện mỗi làng là bao nhiêu. Tôi biết có nhiều làng nhỏ, số dân cư chẳng quá một ngàn, mà công-diện nhiều cho đến mỗi năm huê-lợi trởe đặng trót 5 muôn quan. Vậy thì trong những hung-niên, mùa-màng thất phát, mấy làng ấy nên xuất huê-lợi công-diện mình ra mà trợ cho những mấy làng nghèo hơn; song Nhà-nước phải coi chừng mà định tiền lợi cho nó.

Ông Mayer. -- Có nhiều làng lại chẳng có một mẫu công-diện nào hết cả.

Ông Julien Delpit. -- Thật vậy đó, nhưng mà phần đông thì đều có công-diện tốt lắm. Bởi ấy lấy làm bất-công mà có công-diện cho phong-nam đặng trong những lối hung-

niên, toa thị diêm nhiên, an mắt ngó mấy làng tiếp cận đói nghèo, còn mình thì x i đã không hết.

Quan Thống-dốc. -- Phải, việc ấy nên xét. Hôm nay tôi xin nói một lời rồi hết này cho chú-công đặng hẳn: Và trong một xứ như Nam-kỳ ta đây, đường rạch-sông phân xê từ giàng chón hải-khâu đập-đều tâu lui-tôi, thì trong cơn bực-cấp cũng dễ mà chuyển vận gạo lúa vò cũng; cần chỉ phải dùng đến sự bạc đường xuất-cảng là một sự theo như trita, thì rất từng cũng đối dễ làm mới dùng vậy.

Ông Julien Delpit. -- Đã biết rằng sự liệu-toan của mấy sở tham-biên với đặc nhà nông về việc tích-cốc, thì là n cho thất lợi những kẻ ấy chức đĩnh chờ chẳng không vì giá lúa mùa đó sẽ trả theo hồi mới tính toán với nhau, nhưng ấy là một việc phải, nên cũng chẳng hại chi.

Ông Labaste. -- Những nông-phu Langsa và Annam sẽ lấy làm mừng-rờ và an-tâm theo lối Thượng-quan mới tổ đó. Cũng bởi sự lo của bọn tôi về điều ấy lắm, nên trong hồi đang cây cấy này mà tôi phải phở hết mọi việc, bôn-thần hiện diện đến đây là có ý tổ cho Thượng quan rõ cái chỗ lo sợ của tôi cũng của các nhà Nông-phu cả thầy. Chẳng dè nay nghe Thượng-quan phân giải mấy lời, thì tôi khắp khỏi giá mừng, và tôi xin thay mặt cho cả bọn Nông-phu bị việc khốn nạn mà tạ ơn Thượng-quan những lời vững chắc của Thượng-quan làm cho bọn tôi đặng an lòng đó.

Đến đây quan Thống-dốc mới đứng giấy mà tỏ mấy lời ta đã nói trong kỳ trước đó, rồi người hồi đình.

Dựa quan Thống-dốc rồi trở vò, ông Girard mới ngồi lại nơi hội-chủ chỉ vị và chú nghị-viên mới bàn luận theo thứ tự những việc đã sắp trong kỳ hội ấy.

1. Chọn một người Thơ-ký Quản-văn-khố

Ông Chánh-chủ Hội Girard đã gợi cho mỗi vị nghị-viên một tờ châu-tri về việc chọn cử ấy. Song có một hải vị chưa tiếp đặng, nên phải đọc tờ châu-tri ấy giữa hội.

Rồi thì bàn-luận một hồi về sự coi phải đặng lựa cử người ấy trong đám chú vị có quan-chức hay là trong

dám thuộc dân tron (*colons libres*), Đoàn bèn bỏ thăm coi chú nghị-viên có ứng cử ông Legros, là người cựu ân-công lại cựu trú Nam-kỳ, làm chức Thơ-ký Quản-văn-khố thử trong hai tháng hay không, thì chú nghị-viên đồng ưng cử.

Vậy tế ra nguyệt-bổng của người Thơ-ký là 200 nguyên bạc, còn phải phụ thêm một số tiền cho người tã-giăng-bút (sténographe) nữa, số ấy mỗi niên dự định 600 nguyên, thì nhằm 2.400 + 600 = 3000 nguyên bạc.

Và người cựu Thơ-ký Quản-văn-khố niên-bổng là 4.800 nguyên bạc mà cũng chẳng thạo là-giăng-pháp.

Song có nhiều khi tờ giấy chấp chông công việc làm đã chẳng hết, nên phải phòng một số tiền đặng mượn thêm người trong cơn ấy. Vậy ông Chánh-chủ-hội tính phải dự-định chi-phí mỗi nguyệt là 300 nguyên; đấng ấy nếu sánh với số chi-phí xưa nay, thì mỗi niên cũng còn lợi đặng 1.200 nguyên bạc nữa.

Chú nghị-viên đều bỏ thăm về sự định tiền chi-phí này, thì cả thầy đồng ưng như thế.

Số tiền dự lại 1.200 nguyên dò sẽ dùng mà mượn thêm ít người phiên-dịch đặng có điển dịch ra cho cả Nông-phu Nam-kỳ hiểu biết những việc chi trong Nông-vụ của các lân quốc ta hoặc Hồng-Mao hoặc Hoa-lang đã làm; lại giúp cho cả thầy nào là Hồng-Mao. Hoa-lang cùng người Bôn-quốc chi, đều có thể mà noi theo những công việc phòng Canh-nông làm, và những điều thử nghiệm, của mấy kê hữu-công trong Nam-kỳ này.

Phòng Canh-nông lại tỏ rằng rất cảm ơn ông Long tử đã mấy năm điển-dịch chữ Hồng-Mao ra Langsa những mấy hải cần ích cho Nông-phu Nam-kỳ và định phải phụ thêm cho ông một người Thơ-ký hầu đỡ bớt sự nhọc-nhàn.

Lời đình này đã bỏ thăm và chú nghị-viên đều ưng chịu.

2. **Đông-Dương chường-cốc công-ti xin mượn cái máy đập lúa và cái xe chở máy ấy của phòng Canh-nông.**

Ông Sambuc, là Tổng-lý Đông-Dương chường-cốc công-ti có gởi một cái thư ngày 19 février mà xin Canh-nông phòng cho Công-ti mượn cái máy đập lúa và cái xe chở máy ấy dựng đứng trong mùa lúa này và mùa lúa năm tới.

Vậy những máy ấy đã giao cho Công-ti rồi và ông Girard lại có gởi trước một cái thư ngày 1er Mars mà cho ông Sambuc hay trước rằng Canh-nông-Phòng sẽ gởi máy đến cho Công-ti.

3. **Đơn của ông Bélugeaud**

Ngày 12 Octobre 1911 ông Bélugeaud có xin với Quản-hạt hội đồng một phần tiền giúp của Nhà-nước dựng cho ông dùng những đồ canh-nông-khi-dụng của ông, thì Nhà-nước có tư thư ngày 17 Janvier 1912 cho phòng Canh-Nông mà xin xét coi đơn ấy có đáng cho chăng?

Ông Chánh-chủ-hội Canh-nông-phòng lại e trễ nải lâu ngày trong việc làm ăn của người ta, nên vội vàng biểu chép sao cái đơn của ông Bélugeaud đã xin với Quản-hạt hội đồng đó và cái tờ phúc của hội-nhánh đã phải ra dựng xét-việc ấy, mà gởi cho mỗi vị nghị-viện Canh-nông.

Cái hội-nhánh của quản hạt hội-dồng phải ra dựng xét việc ấy thì có ba người là ông Rousseau, ông Gressier và ông Lê-phát-Tân; khi ba vị này kỹ xét rồi, thì đồng ưng rằng: công việc của ông Bélugeaud bày ra như vậy, thật đáng giúp mà giục lòng người làm.

Hội nhánh ấy bèn xin ông chánh chủ hội-dồng quản-hạt gởi tờ quyết chứng của phải viên hội nhánh này, cho Nhà-nước mà tỏ cho quan Thống-Đốc rõ các công việc của ông Bélugeau, và đều lợi-ích đáng giục lòng

ông ấy, mà giúp cho ông một số tiền cho đáng với cái công nhọc nhằn, của một người thuộc-dân thiếu vốn, mà làm dựng công cuộc như thế.

Chư nghị-viện canh nông thầy đồng ưng giúp. Ông Delpit lại nói rằng: mình đã giúp một Công-ti lớn kia rồi, vậy nay chẳng lẽ chẳng giúp cho ông Bélugeaud.

Ông Hallner và Mayer lại muốn đến coi ông Bélugeaud thử máy nữa.

Ông Lê-phát-Tân thì quyết đoán lại cái lời đã nói trong tờ quyết chứng hội nhánh.

Ông Vinson, Nam và Long thì kỹ tên tờ châu tri mà thôi.

Ông Josseline lại nói như vậy :

Việc này tôi tưởng lấy làm dễ làm. Nhưng theo phân tôi thì tôi quyết chẳng chịu đoán rằng: những máy ấy là ích lợi hay chăng, vì đều là những máy chế ra mà dựng theo những đất tôi chưa từng biết dạng, duy tôi thấy có một cái lời đoán của Hội-chánh mà quản-hạt hội-dồng đã phải ra dựng xét ấy, thì thật là tình nhưng người thông-thạo không má' thôi.

Lại tôi còn nghĩ như vậy nữa: Đã biết thật cũng lấy làm khó, song cũng là một sự tốt, nếu phòng Canh-nông xem xét lại cho kỹ càng những việc của chư-vị thay mặt cho quản-hạt hội-dồng đã làm ấy. Mà theo ý tôi thì phòng Canh-nông cũng chẳng nên xen vào trong công việc của Quản-hạt hội đồng làm má' chi.

Còn bằng mà tốt nghĩ, thì quả ông Bélugeaud đã nhiều công cực nhọc, đã hao tốn bạc tiền, lại phải lâu ngày mới làm nên cuộc hữu-ích như thế, chắc cũng sẽ thành công chứ chẳng không. Bởi ấy tôi chẳng muốn cản ngăn cái sự giúp đỡ mà giục lòng ông theo như lời ông Pousseau, Gressier và Lê-phát-Tân đã định đó chử nào cả.

Song tôi tưởng phải giúp cho ông ấy má' nói rõ ràng: Ấy là một sự phi-thường của ta làm đó, từ này chẳng cho ai vậy nữa cả.

Ông Chánh-chủ-hội. — Theo ý chư-công đã ưng đẹp cho nên tôi hội-âm với quan Thống-đốc như vậy:

Ông Gerard, Nam-kỳ Canh-nông-phòng hội-chủ, trình đề Nam-kỳ Thống-đốc-quan chiết khản,

Bản quan Thống-Đốc,
Thượng-quan đã có gởi cho tôi một cái thư số 231 (Tờ ba đề ngày 17 Janvier 1912, mà phủ cho chư Nghị-viện Canh-nông xét một cái đơn của ông Bélu-

geaud, xin Nhà-nước giúp tiền dựng má' dựng những Canh-nông khi dựng của ông.

Vậy tôi xin bảm cho Thượng-quan rõ rằng: Đã có gởi tờ giấy đến nhà mỗi vị nghị-viện má' hỏi, thì cả thầy đồng ưng giúp theo lời xin của ông ấy hết.

Nay kính bảm,
Ký tên: E. GIRARD.

Ông Julien Delpit. — Phàm ai có chí trừ nghị mà lập một cuộc gì ra, thì chẳng hề nên phụ rầy người ấy; vậy tôi xin ông chánh chủ hội cho phép tôi tổ một ít lời.

Ông Chánh-chủ-hội. — Ông Julien Delpit được phép nói.

Tuần sau sẽ tiếp.

VẠN QUỐC TÂN VĂN
(*Télégrammes Hawas*)

Philippines. — Quan thuộc địa bộ Thương-thor đã phê chuẩn tờ nghị quan toàn quyền Đông-dương về việc cấm không cho đi tìm kiếm mỏ kim khí tại tỉnh Thừa-thiên và Thanh-hóa.

Trung-quốc. — Viên-thủ-Khải-tung chịu cho Thừa-thiên Đương-thiếu-Nghị xin thôi, và dạy Ngạc-vu-bộ thương-thor ký.

Pháp-quốc. — Hạ-nghị-viện phê chuẩn cho phép chánh phủ Morocco.

Trung-quốc. — Sau nước lực-cường là Pháp-quốc, Anh-quốc, Đức-quốc, Mỹ-quốc, Nga-quốc, Nhật-quốc, chư quốc Trung-huê 1.500 triệu bạc mà nài kiếm dưới sách của Trung-huê.

Mỹ-quốc. — Tại thành New-york (Newyork), có một cái Bóng, chử 8 người lên cao 1000 thước vàn số, 8 người không dám giúp xuống.

Nhật-Ton. — Thiên hạ đời, chánh-phủ bắt giam 12 người trẻ tuổi mà cũng không dứt được việc trừ lúa mủ làm giặc họ. Chử Đông-kính Nakazaki và Ozaka bãi không nhóm, dân nghèo rất khổ.

Giặc Italia đánh với Thổ-nhĩ-Kỳ. — Bình Italia dùng pháo thủ mà đánh lui 6000 binh Thổ-nhĩ-Kỳ tại Sidi Soud, Bình Thổ-nhĩ-Kỳ chết 500 mạng. Bình Italia chết 20 mạng, bị thương 112 mạng. Hạ-nghị-Viện Italia lấy làm đặc chi.

Trung-quốc. — Dân hội cũ Ngạc-vu-bộ thương-thor làm Thừa-thương thế cho Đương-thiếu-Nghị.

GIÁ HÓA HẠNG
(*Mercuriale*)

GIÁ LÚA GẠO

Lúa	từ 4 \$ 50 một tạ 68 kil.
Gạo	từ 6 40 một tạ 60 k 700
Tằm	từ 5 50 một tạ annam.
Bột	từ 2 10 —
Đậu-cá	từ 10 25 —
Đừa-khò	từ 11 00 —

GIÁ BẠC

(*Taux de la piastre*)

Hàng bạc Đông-dương	2 quan 515
Hàng bạc Hồng-kông-Schanghai.	2 » 52
Chartered Bank	2 » 52
Khỏi nhà nước	2 » 5

HƯƠNG TRUYỀN

(Echos)

Nam mà nữ

Đã có được nam đũa con rồi và làm để lại tại Nha môn tri-phủ, mà thỉnh linh lại trở nên đơn bà. Ấy là một đũa mâu nhiệm của Bộ-dội (Etat-civil).

Phet-nang-bờ-lang làm để-lại tại nha môn tri-phủ Pháp-quốc, đang có sự buồn rầu lắm.

Trong năm 1890 có đi chịu điền lính mà được trừ hồi, đoạn cưới vợ sanh được 5 đứa con, hai trai ba gái. Như vậy mà M. Bờ-lang không phải đơn ông trọn.

Đỡ Bộ-sanh ra thì thấy chữ lót là con trai, mà Chánh-tri-bộ để lộn con gái.

Đến năm 1902 M. Bờ lang mới hay chuyện lộn lạc ấy là và biết nghề sắp chữ in, ngày kia đi tới xin làm việc tại Quốc-ân-Đường trình giấy khai sanh ra thì mới hay mình lộn con gái. Ban đầu thì va cười, lần lên lại mèo mặt, mới đến Công sở mà thưa. Chánh-lục bỏ đồ sớ ra coi bên dưới mà nói rằng: Thưa với cậu, ủa, thưa với cô, trong Bộ đề cậu là con gái, vậy cô hãy đến tòa mà thưa đặng người ta sửa bộ lại cho.

NAM-KỲ NÔNG VỤ

Causerie agricole

Cả mừng đại-luận. — Mấy nam nay tôi hay lo cuộc trồng dâu chưa đặng thành công chút nào, nguyên việc này đã ba phen tôi L. T. T. V. đều luận nghề trồng dâu để làm công việc hữu ích sanh đặng, chẳng những làm ruộng trồng cao-su kia mà thôi. Nên tôi cũng suy nghĩ việc đó hoài thật đáng một lời đại-luận hữu ích. Vì nghĩ cho nghề ấy nhiều lợi hơn công, hề nhiều hơn-công thì dân tự-lợi thêm nhiều, phe dân phân-lợi phải ít, như vậy thôi dân du-hì du-thực càng ngày lần lần bắt chước theo dân tự-lợi có nghề sanh-nhại phương tiện lắm đó. Bởi ấy tôi hàng tư tưởng lo việc mở mang cho nên không đặng rảnh lòng rước vui với việc vì van-mình ít nhiều, té ra mấy nam nay tôi coi nhật-trình mãi mà không trả lời mạn lạc chi. Mời

dây tiếp dạng số nhật-trình 227 đại-luận về phép cần lương thì tôi rất cả mừng, tư hậu chẳng lo già lớn, già nhỏ, cần-già, cần-non, thuốc-vấn thuốc-dầu, dầu đầu cùng đồng một thứ với nhau, hề hồi tham giá rồi thì biết cao thấp luôn chẳng cần hỏi giá nào, cần nào chỉ một, bình đẳng đường ấy, thật đáng cảm ơn.

Vậy mà còn nữa, kể sau mới Nam-kỳ nông vụ có nói rằng: Nhà-nước đang lo trừ cái-tệ các người bán lúa trời nước nang cần kia nữa. Tôi thật mừng mà lại giận. Mừng trời đem chẳng ngủ bên nhờ lại các van-mình kêu rao các chủ-chợc hay bán đồ giả mạo chẳng nên tin, tôi có phân luận lại một bài rằng: *Trách người trước phải trách mình* luận như các chủ bán đồ giả mạo vẫn chẳng hai chi, bất quá mua lầm đồ-giả một lần tư hậu mình đừng mua của họ nữa thì họ mang khốn, ấy vậy mà họ còn nhiều món khác chắc thiệt khéo léo nữa cũng chẳng mấy hai, chỗ tôi e Nam-kỳ ta có một món lúa gạo bán ra, mua lại tram món, nếu mà không dạng tử-tế, chắc thiệt, ắt phải khốn hại rất to, là bởi mấy người bán lúa Saigon hay trộn trấu-rút và buổi-buổi lúa lép, đất cát, vào bao cho nặng cân, rồi các chủ-chợc nhơn dịp tròn thêm nữa, như vậy mội hư trong ruột hết lúa hết, đã mất khí-vi rồi, ăn sao ngon, làm cho thất danh giá lúa gạo Nam-kỳ. Thiệt hại ấy về ta, có phải về các chủ-chợc đâu mà phải trách họ làm. Lại xưa nay từng thấy mấy người bán đồ hóa-vật lạng hay trau dồi xinh tốt sạch sẽ, chỉ như vật hèn là rau-dưa lá-hẹ, con-ôc-bươc, cũng phải lạng rong lựa có sạch sẽ vậy sau mới bán cho người mua, huống chi lúa gạo, là vật đường-sanh ăn vào miệng dong bán trợ trợ trước mắt mà còn gian giả đường ấy, chớ chi mấy bợn cây-lâm-đặng bánh-mì hộp, mẩu nôi hộp, tôi dưa, củ-kiệu, củi-bác-thảo dựng bằng xe, chính như người ngoại-quốc kia, ắt có trộn bán đất trong xe, lủ ấy chớ chẳng không.

Cứ xin quan trên nghiêm trừ cái tệ buôn lúa làm gian dối ấy, vì bằng nưa nhơn khắp cõi Nam-kỳ v. v. . .

Sau đây tôi ước xin một đũa:

Xin cấm ăn cả rỗng-rỗng cá-con; tôi e ngày sau món cá phải thiếu an.

LÊ-TRUY-QUANG, Mỹ-tho.

Bổn-quần sẽ sẵn lòng cúng ông luôn.

K. L. C.

NAM-KỲ THỜI SỰ

(Chronique Locale)

Xử tử tên Nguyễn-văn-Cảnh tại Longxuyên. — Tên Nguyễn-văn-Cảnh đã bị xử tử hôm ngày 1er Juillet, tại hạt Longxuyên y như lời ta đã nói nơi số 230 trước đây vậy.

Hôm thứ sáu 28 Juin có hai người lính sơn-dâm đến khám lớn mà dẫn tên Nguyễn-văn-Cảnh đến la At xuống tàu Franet-Garnier gửi về Longxuyên cho nó chịu tử hình.

Trước khi ra khỏi khám-trưởng thì tên Cảnh có gặp người Giám-thủ-trưởng Gardien en chef nó bên dưới mang ộp sôm và nói rằng: lấy làm tiếc mà chẳng sải hai dạng người ấy; nó lại cư với sơn-dâm chẳng chịu đi, song một lúc rồi cũng hết vũng vũng, và lại xin có một đũa la kêu xe kiển cho nó đi, thì nó sẽ bằng-yên mà xuống tàu.

Kêu xe rồi thì nó lên xe đi với hai người sơn-dâm, không rầy rà chi nữa cả, lại hát thuốc, nói chuyện chơi nữa.

Người Giám-sát và giám-máy cũng theo một lần với tội-nhơn, mà xuống đến nơi, trước ngày xử một bữa.

Qua ngày 1er Juillet hồi 6 giờ sáng đã thấy giám-định trước sân tòa rồi.

Tên cảnh từ ngày hạ khỏi khám lớn Saigon, đã coi bộ hân hoan, chẳng chực chi sự sét ca, lúc giám nơi khám Longxuyên thì cứ nói thơ nói tuồn chơi, và uống rượu ăn cơm hân-hội chẳng có dấu chi là buồn-hực.

Khí đến tại Pháp-trưởng miệng còn ngậm một đũa thuốc coi như tuồn vô-sự làm vậy, lại kêu thiên-bà đứng coi hai bên mà khuyên rằng: chớ ai nên nói theo gương nó nữa phải chết cách dữ tợn như thế. Tôi lúc đã nằm trên niêng-ván rồi, lưỡi giám sẽ xuống cỏ trong nhảy mắt mà cũng còn hát thuốc như thường chớ chẳng than-van chi rạo.

Thằng Cảnh này nam nay mới có 20 tuổi mà thôi.

Sốt-răng. — Mỗi tuần rồi đây, tại làng Trường-kê có một sự lạ: tư nhiên đất bằng thẳng vậy cứ gi dưới mặt đất nó kêu cũng đợ như xe hơi chạy vậy; và chỗ đó là giữa đồng người ta ở làng kể câu và các làng xa cũng có đi coi đồng vậy.

Một cái đơn rất lạ. — Tuần rồi có hai người đôn bà Annam đến Cô mà thưa rằng: Có một người đôn ông lấy hình của chúng nó mà dùng kim khâu vào trái mặt mày râu, ấy là một đên như nhà, theo lối hai người đôn bà ấy nói, và nài xin cho được cái hình đôn ông vô-duyên ấy mà nhuộm lại mới vừa lòng. Chẳng rõ quan Biện-ly sẽ y như lời xin chăng? Không rõ trong luật có khoản nào phạt tội như chon dung người chăng?

◆◆◆
PHÁP QUỐC SỬ KÝ
(Histoire de France)

Chẳng phải có đất rộng nhờ dân đông mà trở nên cơ-xảo dạng. Tuy Hylap, Ai-cập và I sa ra e đất hẹp, dân ít mà xuất anh hùng tuấn kiệt trở *thi-ông bác sĩ và cách-trị*.

Thi-ông như *Homère, Eschyle, Sophocle, Eripide*; Hàng-lâm ngữ sử như *Hérodote; Thucydide*; biện thiệp-sĩ như *Démosthène*; cách-vật-sĩ như *Platon* v. v.

Văn-minh Hylap thành phát trong thành A tenh và A lét xan tri là lối đời ông Périclès (500 năm trước Chúa ra đời). Ông này có tiếng tại A tenh lắm, cái nhiều cái đến có danh như đến *Parthénon* cất bằng đá cẩm thạch cả thấy, đời này hồi còn; Vua hay chiêu hiền nạp sĩ.

Thành *A lét xan tri* (Alexandrie) Ai cập mà nổi danh, có một cái *tân-thor-lâu* chứa hơn 70 muôn cuốn, một mở để tại Tầng-thor-lầu chánh Bruchion, còn một mở nữa hơn 30 muôn cuốn thì lại để tại Tầng-thor-lầu phụ Scrapéin.

Đến sau cái Tầng-thor-lầu chánh thì bị lúc vua César vây đốt thành Alexandrie mà cháy rụi; còn cái Tầng-thor-lầu phụ thì bị tướng Am-ru (Amron) đốt, vì có lệnh vua Oma Omar) truyền làm như thế là có ý phá tuyệt đầu tích đạo xưa mà theo đạo mới.

Tại đó có *Thảo-mộc-viện, thiệp-nghiệm-sở* và *Tự-hiền-dài*, ai muốn

học được phép đến đó. **Ấy là thế gian hy hữu.**

DOAN THƯ IV

Dân Lamã - Romains - Rômanh

Xứ Rômanh là một tiểu thành vuôn vức sáng tạo nơi gò-nồng kia, ở gần bờ sông *Típ giang* (Tibre) nơi trung-ương xứ Italie của ông Rô-mur-lư Romulus) sáng tạo trong năm 751 trước Chúa giáng sanh. Ông Rô mur lư này và sáu ông vua kế vị thì trong sử chẳng thấy nói đến chi.

Trong năm 510 trước Chúa ra đời có một ông vua tên là Tạc-Kinh, Cự tinh/mỹ chí vương *Farquin le Superbe* là một ông vua rất hôn-quần. Dân Rô-manh bèn phế vua ấy mà lập Dân-quốc, mỗi năm tuyển cử hai ông quan làm Đốc lý (consul) hiệp nhau mà trị dân. Còn mấy ông đầu tộc, đầu phái thì hay nhóm nhau lại mà công đồng về việc chánh-trị. Hội công-dồng ấy đặt hiệu là Ngươn-lão nghị-hội *sénat* nghĩa là hội mấy ông lão-thành *Assemblée des vieillards*.

Những dân Rômanh sinh bởi tộc-phái phụ quân tổ quản tại thành Rôma thì hay xưng mình là *Thương-lư* (Patriciens). Còn các dân Rômanh khác thì xưng mình *hạ-lư* Plebéien.

Những kẻ *Thương-lư* thì muốn gồm quyền chánh trị, còn kẻ *hạ-lư* thì muốn chen vào mà chia quyền.

Bởi ấy cho nên hai phe tranh cạnh với nhau. Hạ-lư thắng trận bèn có quyền chọn phái viên thay mặt đối lời giữa Hội công đồng đặt hiệu là *Hạ-lư-bảo-dân quan* Tribuns de la plèbe). Lần lần cũng tranh quờn Đốc-ly được. Năm thứ 366 trước Chúa ra đời, dân Rômanh có thói quen hay chính chiến thuần thực việc binh-gia, hay tung binh-pháp chẳng hề chống cự với kẻ bề trên.

Nhờ bởi các việc ấy mà dân Rômanh tóm thâu thiên hạ. Trước chiếm cứ xứ Italie. Dân Italie chống cự nhiều đời mà sau rốt cũng phải qui-

hàng. Kể đó sang qua xứ Aphôrich mà chiếm cứ thành Carthage, là xứ Tunisie bây giờ. Giặc ấy đánh ba trận gọi rằng *La-mã-nhơn-hưng guerres puniques*).

Trận đầu (năm 261 qua 241 trước Chúa giáng sanh) dân Rômanh đuổi dân Carthage ra khỏi xứ Sicile. Trong trận thứ nhì (năm 218 qua năm 201) có ông Nguyễn-soài của binh Carthage tên là Annibal đem binh xông đến Italie đánh lui dân Rômanh thắng 3 trận mà không lấy được thành Rôma. Sau ông Nguyễn-soài Rômanh tên là Scipion đem binh qua Aphôrich mà đánh lui Nguyễn-soài Annibal tại Zama (202 trước Chúa giáng sanh).

Trong trận thứ ba (149-146) dân Rômanh vây thành Carthage phá nát ra tro mạt.

◆◆◆
KIM-VÂN-KIỆU GIẢI NGHĨA

TÂN TRUYỆN *Tiếp theo*

(Poème de Kim-Vân-Kiều)

- 380 (Đau lòng kẻ ở người đi,
- 381 (Lạy trời thăm đá, trời chia rẽ làm. ca
- 382 (Trời hôm mây kéo tới dầm,
- 383 (Đầu đầu ngọn cỏ, dầm-dầm nhánh sương,
- 384 (Bước nàng về đến trú-phương, b)
- 385 (Bồn bề xuân tỏa một nắng ở trong,
- 386 (Ngập ngừng then lục e hồng. c)
- 387 (Nghĩ lòng lại xót xa lòng đôi phen,
- 388 (Phẩm-tiền sa đến tay hèn,
- 389 (Hoài công nắng giữ mưa gìn với ai,
- 390 (Biết thân đến bước lạc-loài,
- 391 (Nhụy-dao d) thả bề với người tình chung, d)
- 392 (Vị ai ngan-đón gió-dông, e)
- 393 (Thiệt lòng khi ở đau lòng khi đi,
- 394 (Trùng phùng f) đầu họa có khi,
- 395 (Thân này thời có còn gì mà mong!
- 396 (Đã sanh ra số long-dông,
- 397 (Còn mang lấy kiếp má-hồng dạng sao,
- 398 (Trên ăn sâu có con dao,
- 399 (Giấu cầm nạng đã gói vào chéo khăn,
- 400 (Chớ khi nước đã đến tròn, g
- 401 (Đao này thì hiện với thân-phần này,
- 402 (Đem sầu một khúc một chầy h)
- 403 (Bưng-khuôn như tỉnh như say một mình,

(389) Thận thương cho vợ chồng Vương-ông và chị-em của Vương-quan; trong khi Mã-giám-Sanh rước Kiều đó, người đi kẻ ở, chỉ xiết nỗi đau lòng, giọt lụy biệt-ly mưa tuôn lai-lãng.

(390) Nói về Kiều từ bãi-biệt song thân, giả từ gia-quyển mà lên đàng, thì chỉ sâu vẩn-vít, ràng buộc bên lòng, giọt thăm chừa chan, ướt đầm thấm áo. (Đi hèn lâu mà chưa đến nhà).

Lại thêm gặp lúc trời chiều quạnh quẽ, mây kéo mịt-mù, cây-cỏ ủ-ê, nhánh sương hồng-hoại, cảnh-tình như thế, dễ gây sự buồn bực cho Kiều hơn nữa.

(391) Đến khi Giám-Sanh về tới trú phương (chỗ ở ngụ) nơi ấy có dọn một cái phòng che kính bốn phía, rước Kiều về ở dỡ một ít ngày rồi sẽ Lâm-thanh đời gót.

(392) Cảm cảnh cho Kiều lúc này, phận con gái mới lớn lên chưa quen đều vọc gió bồng trắng, nên lắm nỗi thẹn mây hồ mặt.

Lại Mã-giám-Sanh chẳng phải là tay phong nhã, cũng không xứng lứa vừa đôi; nên Tuy-Kiều nghĩ đến duyên phận chừng nào, lại xót-sa lòng chừng này.

Chư khanh-quan xem đến đây, chắt là cũng quan nhứt-trình chắc lười thờ ra mà tiếc dùm thân cho Kiều chớ chớ không.

(393) Thương cho Kiều ngày nay mà về tay Mã-giám-Sanh cũng như phẩm tiên đã sa đến nơi hèn, thật tiếc công của Kiều giữ-gìn trình tiết cho ai, mà nay bị hư với người không xứng-dáng như vậy.

(394) Kiều nghĩ đến đó mà than rằng: Chớ chi biết có bước lưu-lạc ngày nay, thì lúc trước trao thân cùng Kim-Trọng cho cho đáng cái đời.

(395) Vì ai ngăn đón với người thương, nên lúc ở cũng thiệt lòng, khi đi lại càng thêm đau dạ

(396) Nếu may mà ngày sau, trời đất có cho tái hội cùng Kim-lang

nữa, thì thân này cũng chẳng còn chi mà trông cho gặp.

(397) Thôi đã sanh ra cái số long-dong như vậy, thì chắc là kiếp má-hồng khó giữ cho tròn.

398) Kiều than đến đó, càng thêm áo-nào muôn phần, châu rơi dôi đoạn. Xây thấy trên bàn có dề một con dao nhỏ. Kiều bèn lấy cột vào chéo khăn mà giấu.

399) Tình rằng: nếu gặp đều chi đến thế, thì đem thân mà liều với dao ấy cho rồi, chớ chẳng tình việc chi khác nữa

(400) Song những đêm có chuyện buồn-rầu, thì một giờ coi nó cũng là dài hơn của các đêm thường.

Đã vậy mà phải có người tri-thực, dặng tỏ niềm tâm-sự cho giải bớt con sầu, thì chẳng nói chi; ngặt có một mình bưng-khuân tất dạ như lính như say, mới là thương hại chớ.

(Sau sẽ tiếp theo
Lê-Sơn, mạn giải:

a) *Lụy rơi thấm áo*, là nỗi nước mắt nhiều lắm, nên mới thấm vô áo.

Tơ chia rã làm, cũng nỗi nước mắt nhiều, nên mới rã làm được.

Những người dễ làm, đến khi lấy tơ, thì phải dầm ở tim trong nước, cho nó rã ra, thì gỡ tơ mới được, nên lấy đó mà ví.

b) Trú-phương là chỗ ở ngụ.

c) *Thẹn lụy hồng*, là câu: *oán lụy tu hồng*, nghĩa là hồ máu lụy thẹn máu hồng, mặt cờ hồ thẹn.

d) *Tình-chung* là người cũ, mình thương hơn hết.

e) *Gió đồng* là nghĩa của chữ *đồng-hoàn* hay là *đồng-quân* chữ ấy là chữ đan bả xưng chồng, câu trong *Mang lụy truyền kỳ* của nàng Đào-nương gởi cho người tình là Hà-nhơn giả bả từ tuyệt như vậy:

*Tình hà cốt cách tuyệt tình thân,
Lỡ nhụy gòn điều tưởng dơng lân.
Khả hân Đông-hoàn tư trữ ỹ,
Nhứt chi tiền lụy nhất chi an.*

g) *Nước đã đến tròn*. Tiếng tục nói: *nước đến tròn sẽ nhảy*.

h) *Đem sầu một khác một chày*, là câu: *Tịch mịch hận canh trường*.

NGOẠI SỬ TRUYỆN

(Variété)

Detective

TRÌNH THẨM TIÊU THUYẾT

HUYẾT CHỈ AN

HỘI THỨC MUỐI LẮM (Tiếp theo)

Đại-bằng-Quân bước ra phòng việc dạy dẫn An-Tử lên mà tra...

Nói về An-Tử về đến cầu tàu bị bắt đem nơi khám, thì biết rằng việc của Hầu-lực-Lang mà ra, song nó đã cùng nghĩ chuyện ấy chẳng có cơ tịch chi đủ chứng, đầu có hỏi thì cứ việc gìn giữ nhan-sắc cho vững-vàng, thì chắc có lẽ không ai làm chi được.

Kh. Đại-bằng-Quân dẫn An-Tử vào, thì nó thấy Đại-bằng-Quân dung nhan hóa nhũ, lại càng vững lòng hơn nữa.

Đại-bằng-Quân hỏi rằng: « Mày có biết cái tội của mày chăng? » — Đáp rằng: « Tôi chẳng có tội chi hết ».

Đại-bằng-Quân nói rằng: « Tháng trước trong đêm 11 mảy giết Hầu-lực-Lang, mà mày nói rằng không tội sao? ». An-Tử nói: « Việc ấy thật tôi không biết chi hết, song chẳng biết Thượng-quan nương đầu mà nói tôi giết Hầu-lực-Lang rất oan-ức cho tôi lắm. Xin Thượng-quan xét lại ».

Đại-bằng-Quân cả giận hỏi lớn rằng: « Cảnh cửa kiến nơi phòng lâu của Lực-Lang phía bên hữu, đầu máu ở đâu mà vậy đó? Còn cái đầu tay trong cái khăn lụa đỏ của ai? »

Mà hai đầu ấy với đầu tay của mảy chúi trong giấy tại Thượng-hải hôm trước in nhau như một; chứng cứ rõ-ràng mà mày còn chối đều chi nữa ».

Đại-bằng-Quân nói giết lời, thì có bao thân Lam-diễn-Ngọc ngồi một bên đó, đứng dậy kêu An-tử mà hỏi rằng: « Mày còn nhớ Tình-thương-Xuân Tiên-sanh nói Thượng-hải chăng? »

TRUYỆN

TRUYỆN

TIẾP

(Tiếp theo)

ra phòng việc

đầu tay bị bắt... việc của... cùng... chỉ... việc... chắc... được.

An-Tử vào... dung nhan... hơn nữa... «Mấy cô...» — Đáp... chi hết».

«Thằng... này... không... tội... biết... nói... cho... xét lại».

Hồi lớn rằng:... lâu của... ở... tay trong

tay của... hôm... chỉ...».

«Thật... nói...»... «Thật...»... «Thật...»... «Thật...»

Lam-diên-Ngọc nói rồi liền lấy cái... tay trong cửa kiến, và cái khăn... có đầu màu, và tờ giấy của nó lau tay... nơi Thượng-hải ngày trước cho nó... coi, mà hỏi rằng: «Ba đầu tay này... chẳng phải của mày hay sao?»

Lúc ấy An-Tử không chối-từ chi... nữa, bèn cúi đầu thọ tội mà nói rằng: «Tôi biết tội tôi, nhưng việc ấy, là... tôi giận Hầu lục-Lang hủy thị tôi, mà... tôi giết, chớ chẳng ai xử giục chi tôi, và... chủ-nhơn tôi cũng chẳng hay biết... đến việc của tôi làm.

Song bây giờ tôi nói cũng không... hết được. Xin lệnh Đại-nhơn rộng... lòng cho tôi giấy-mực, tôi dám xuống... khám tôi viết hết công việc, kỹ... bày giờ sớm mai tôi sẽ đem trình cho... Thượng-quan xem».

Đại-băng-Quản cả mừng, bèn cấp... giấy-mực cho An-Tử, rồi biểu lính... dẫn đem xuống khám riêng mà giam... lại, cho nó làm khai, rồi bày hầu lui về... nhà khách, đem mấy lời khẩu chiếu... của An-tử đưa che Hầu-thất-Lang coi.

Đoạn Thất-Lang coi mấy lời của... An-Tử thấy nó khai rằng: «Tự ý nó... làm không can tới chủ-nhơn nó, và... không ai xử-giục». Hầu-thất-Lang... xem đến đó, có ý bớt sự lo, bèn giả... bộ mà nói rằng: «Tôi không ngờ An-... Tử là đứa phản-ngịch như vậy, nếu... không có Thượng-quan ra sức kiểm-... tiêm thì oan ức cho Khánh-đồng chẳng... biết ngày nào mà rửa cái oan cho... được nơi dưới cửa tuyên».

Hầu-thất-Lang nói giết lời, Đại... băng-Quản nói rằng: «Thời Qui-tước... hãy về thăm nhà, rồi đến sớm mai... bày giờ phải đến đây cho tôi có việc... hỏi Qui-tước lại».

Thất-Lang bèn từ-biệt Đại-băng-... Quản mà lui gót. Muốn rõ Hầu-thất-... Lang thế nào, xin xem đến hồi sau... thì rõ.

Trình thám như Lam-diên-Ngọc, ... thiệt khả gọi là thần-thám.

Song sánh theo lòng Đại-nhơn... quân tử thì khó mà làm được.

Đã biết rằng giữ việc bôn-phận làm... trọng: nhưng mà kiếm tiền thế chi... mà độ cho được thì hay hơn.

Chờ như Lam-diên-Ngọc từ khi... xuống tàu tại Nam-kinh mà làm quen... lớn với Hầu-thất-Lang chơi bởi an... uống cùng nhau qua cho đến Thượng-... hải, thì Thất-Lang đãi Lam-diên-Ngọc... hết lòng Tri-ngộ chẳng chút phụ-tâm, ... lại kết nguyện làm bạn Thiên-nhay tri... kỷ, thì tình ấy cũng nên thương.

Đã vậy mà Lam-diên-Ngọc chẳng... cảm niệm Tri-ngộ mà nói việc bôn... phận, thật là người nhảm tâm bại đức.

Chờ như An-Tử, đầu toái thì van... đoạn, cũng còn dư tội ác, chẳng đủ... nói chi.

(Sau sẽ tiếp theo) LÊ-SUM.

TRUNG HOA LÃNH TỰ

Huỳnh-Hưng tiểu truyện

Notes sur un des chefs de la Révolution chinoise.

HỒI THỨ HAI (tiếp theo)

Huỳnh-Hưng khi về đến Trung-quốc bèn... lập một cái trường học tại Hồ-nam là chỗ... sanh trường của người, đang trước mở-mang... việc học-hành, sự nữa vận động nhơn tâm... mà lập Công-hóa-dân-quốc.

Từ Huỳnh-Hưng lập cái trường nơi Hồ-nam... đến sau thì nhơn tâm quật-phục càng ngày càng... đông hơn nữa.

Qua nam thứ đó, lại có mấy tay thiên-niêm... hào-kiệt nơi Hồ-nam, là Trần-thiên-Ba, ... Tống-hành-Nhơn, Lưu-qui-Nhiệt cũng... nhau giúp sức với người mà tính-toan công... việc, bèn lập hội đặt hiệu là Ba-hưng-hội cũ... Huỳnh-Hưng làm đầu dạng điều hành kế-sách.

Lúc này Tôn-Van đang đoán-tự những... trang Hào-kiệt tại Quảng-đông mà lập một cái hội... tên là Hưng-trung-hội, tại đó người ta qui... phục cũng đã đông lắm.

Nhưng mà Huỳnh-Hưng cùng Tôn-Van... lâu nay chẳng quen biết nhau lần nào. Song cái...

cội-rẻ của công chuyện làm thì giống như... một.

Trong nam đó Huỳnh-Hưng đi du-lich ngoại-... quốc may dẫu lại gặp Tôn-Van. Song hai... người chẳng ai biết ai, đến khi đàm luận... việc đời này kia, thì rất ý hiệp tâm đầu cùng... nhau lắm, mỗi hồi lần lần tâm sự, hai người tỏ... hết mọi điều, Huỳnh-Hưng cả mừng, bèn đem... mấy người trong hội là Hồ-diên-Khâu, Công-... triễn-Minh, Trần-thiên-Ba, Tống-hành-Nhơn... ra mắt Tôn-Van.

Từ ấy sắp sau Huỳnh-Hưng cùng Tôn-Van... mời hiệp lại một hội, đang chia nhau kẻ đứng... ruồi đường này, người bôn ba nẻo nọ mà... khuyển kích đông-bang.

Lúc đó học trở nơi Trung-quốc đi học các... nước, cũng kết hiệp với tội Cách-mạng, mà... tru-tru đại sự.

Đoạn Tôn-Van cùng Huỳnh-Hưng gặp nh... u đang ít ngày bèn trở về Quảng-đông Quảng-tây... rồi qua bên phương nam các nơi, mà điều... đình công việc, nay đến chỗ này, mai đến xứ... kia, không con rồi rảnh.

Nhờ đó nước Trung-quốc ngày nay đang... trứ Mạng-châu đâm sọt là của tổ tông lại mà lập... Công-hoa-dân-quốc cũng bởi sức của Tôn-... dật-Tiên và Huỳnh-Hưng lao khổ mà ra; nên... nay chôn Trung-hoa xưng Tôn-Van là Cách-... mạng Nguơn-Tổ thật cũng xứng đáng.

Còn trong phe Cách-mạng binh-luận Huỳnh-... Hưng rằng: «Từ người học trong trường... mới ra cho đến sau, thì cũng cứ tính một... việc diệt Mạng-châu lập dân-quyền làm gốc... chớ chẳng có ý chi khác nữa.

Bởi vậy nên người ta cho công-cảm của... Huỳnh-Hưng cũng khá cùng Tôn-Van đồng... liệt, không ai cao thấp.

(Sau sẽ tiếp theo) LÊ-SUM.

HỌC VĂN MÔN LOẠI

Causerie scientifique)

Điện khí luận (Electricité)

Cách làm cho ra điện khí (Tiếp theo)

Có lời tục-ngữ Langsa nói rằng: Đa ngôn... lài quả, đa tạo lài thương. Nang nói ít lời, ... nhiều gái ít trầy. Trầy cho đến đời đó như...

con tôm lược. Tuần này ta cứ việc chũa nửa (chớ không phải gàu, cho hết sức chũa dặng mà thí nghiệm.

Quối-hữu khàn-quan có nhờ tuần rồi, cách thí nghiệm thứ nhì ta lấy ngón tay ta mà dưng ruột cây điện-diện dặng rút cho hết điện-khí trong mình nó vào mình ta.

Hồi ta cầm khúc pha-ly hoặc khúc khàn mà dưng nó, sao điện-khí không sang qua tay ta mà nhập xuống đất, là vì trong vật có nhiều vật hay cầm điện-khí mà cũng có nhiều vật hay thả điện-khí, nghĩa là có vật ít hay dẫn khí, cũng có vật hay ưa dẫn khí. Thí dụ như: cây pha-ly, cây khàn, cây hồ-phách, cây chai, sành, đồ kiền v. v. thì ít hay dẫn khí, còn sắt, đồng, bạc, vàng và các loài kim-khí thì lại ưa dẫn khí. Muốn thử cho biết thí khả lấy một khúc thép, chũa cho lâu, cho mạnh, rồi đem lại mà như ruột cây điện-diện, thì sẽ thấy nó tro-tro không hít vào cây thép, là vì khí mình chũa mạnh, hề điện-khí vừa sanh ra, thì liền tuôn vào mình mình mà xuống đất. Song le người ta là một giống khôn ngoan lành lợi, hèn kiếm chước mà ép điện-khí không cho tuôn vào mình ta.

Vả lại, pha-ly là một vật hay ngan cản điện-khí, cho nên người ta mới lấy pha-ly mà làm cán tay cầm phải chịu lao cho thiệt khổ dứt cây thép vào đó rồi chũa cho mạnh thì điện-khí chẳng chạy đi đâu dặng, là vì có nhờ pha-ly cản dặng.

Lần lần ta sẽ thấy thiên hạ hay lấy cách đó mà xài trống việc điện-khí hiện dặng. Trong cuộc thấp đến khí trong các thành, các nơi đô hội, thì đễ nhờ có hai vật mới nói trên đây, thì mới thành sự được, là: vật ưa dẫn điện-khí cũng vật không ưa dẫn điện-khí. Nếu trời sanh không có hai vật ấy thì không khí nào thấp đến, tất đến tự ý, cứ động máy môe, chạy mau chạy chậm, ngừng lại vẫn vẫn. Và không khí nào dẫn thiên-lực dặng mà cũng không ngan dặng.

Trong mấy bài trước ta đã trông lầm một hai việc thí nghiệm của các bát-sĩ. Các sự thí nghiệm ấy làm cho chư bát-sĩ định như vậy:

Trong mỗi một vật ở thế gian này đều có **âm-diện-khí** và **đương-diện-khí** luôn luôn.

Vả lại mỗi vật mà thành hình nên dặng ra, là vì nhờ có nhiều **hột bụi-trần** *nguyên-chất* — molecules nguyên kiết, tụ-tập nhau lại mà thành hình; mà trong mỗi một hột bụi-trần cũng đều có **âm-diện** và **đương-diện**,

nên **tương-tế**, **tương-hấp** nhau thì mới tụ-tập nhau dặng, mà hề tụ-tập nhau hèn thành, hình, nên dặng!

Hễ vật nào mà chẳng chịu cho điện-khí truyền-nhiệm, thì người ta trông vật ấy đã có sẵn trong mình âm-diện và đương-diện cân phân rồi, nếu chẳng chịu thân nhập, vì hai sức điện-khí ấy nó đã hòa hòa tự-lực rồi *neutraliser leurs actions* — nó đã bình phu rồi. Cho nên kẻ bát-sĩ đặt tấm chát vật ấy lại:

Trung-lập-thê-chất (*Etat neutre*).

Luôn như vậy cũng cho là mà mới chánh lý, vì chúng ta đã thay khí ta lấy cây pha-ly mà chũa xuống miệng nó, thì hao nhiều đương-diện đều tụ lại cây pha-ly, còn âm-diện thì ở lại trong miệng nó. Mà khí ta lấy cây khàn cũng làm như thế; thì ta thấy bao nhiêu âm-diện đều tụ nơi cây khàn, còn đương-diện ở lại trong miệng nó.

Ấy là trong việc thí nghiệm. Mà trong lúc đem điện-khí mà sang qua vật khác, thì lại có cái biến. Bởi vậy cho nên kẻ bát-sĩ mới hay ra lập một cái máy để mà quyết định sức điện-khí trên mình các vật. Cái máy ấy tên là **Thăm-diện-chí-cơ** (*Electroscope*).

Đấy ta chưa cắt nghĩa cái máy ấy. Ta luận cho qui hữu rõ trong một vật lên có âm-diện, đương-diện mà thôi.

Vả lại chư bát-sĩ đã thí nghiệm chũa y rồi, hèn lập ra một cái máy, trong máy ấy có một cái mâm bằng pha ly xây, chũa, có trên hai cái gối mà sanh điện khí dù sức mà thí nghiệm nhiều việc. Máy ấy trong các trường lên đến có dặng mà dạy học trò. Song ngày nay thiên hạ đã mở mang rất rộng, thì những máy ấy là đồ con nít chơi.

Nay ta xin giải nghĩa cách thí nghiệm điện-khí trên không-trung của ông Pháp-lang-linh Franklin, nghĩa là giải cho rõ bởi đâu mà có sét (lôi-hoanh) nhờ câu việc thí nghiệm ấy mà ông Pháp-lang-linh thiết lập cây Thăm-lôi-tiền (Paratonnere).

LA MOURENIE.
Kỳ-lân-Các lược dịch.

ĐỒ ĐẮT

Ai muốn đo đất thuộc đất khản, thì xin đến nhà M. Nguyễn-văn-Nhân, Arpenteur civil, 56, rue de Bangkok, Saigòn, hoặc gửi thơ mà thương nghị cũng dặng.

THƠ TÍN 書信

(tiếp theo)

Saigon, le 3 juillet 1912.

Trong thơ tâm thường (lettres ordinaires) chẳng dặng gói giấy bạc, hay là vàng bạc cũng các vật có giá trong.

Nếu bất tuân thì sẽ bị phạt và từ 50 quan cho tới 500 quan tiền tây.

LETTRES RECOMMANDÉES Thơ ký thất

Gửi thơ ký thất là sẽ đi cho chắc ý hơn, vì người lãnh thơ phải ký tên trong sổ biên nhận mới dặng lãnh.

Không dặng đề tên ngoài bao thơ ký thất bằng viết chỉ, và cũng không dặng viết tắt tên người lãnh thơ ấy. Thơ ký thất phải giăng lại cho kính đáo, mà không buộc phải làm cách thức làm sao về sự niêm phong ấy.

Giá thuê thơ ký thất.

Giá thuê dánh thơ tâm thường phụ phí trở thêm 0f. 25 là 0 \$ 10.

Người gửi thơ dặng phép bỏ bạc giấy trong thơ ấy, bỏ bao nhiêu thì bỏ tự bưng, mà nhà nước không chịu cang hệ đến chi hết. Nếu có một **cái thơ** thì thường 25 quan tiền tây mà thôi.

AVIS DE RÉCEPTION Lời đáp từ

Nếu ai muốn cho sẽ nhả giấy thép cho mình biết thơ mình đã gửi phát ra ngày nào giờ nào, thì phải trả thêm 10 centimes là 0 \$ 04 nữa.

Kiền thơ ký thất

Ng. Văn Xuân ở Làng Bạch Đức Long-suyen

Recommande :

Monsieur SCHNEIDER ch. nhơn từ Lục-Tình-Tân-Vân 7, Boulevard Nordom

SAIGON

Sau sẽ tiếp theo Cao-Hoai-Đo

QUAN TỰ DẠNG PHÁP

(Graphologie)

M. N. Sơn Trường ở B. Kim Thạch Traviên. Hai cái thơ gửi lên một tướng chử. Tướng chử ấy của ai? M. Trần-cung-Kinh, Vinhlong. Vòi hề trên lễ nghĩa cũng bậu bạn nhơn tình. Trí huệ thông minh mà việc phong tình rồi rằm, sắc hay mê đắm, bụng dạ hiền từ mà ít hay tự lý. Bề hậu nhựt khĩa.

書信

(theo)
le 3 juillet 1912.
g (lettres ordinaires)
e hay là vàng bạc,
phát và từ 50 quan
y.
DEES *Thơ ký thất*
i cho chắc ý hơn, vì
n trong số biên nhận
goại bao thơ ký thất
ông dạng viết tắt lên
y khác phải giảng lại
bước phải làm cách
phong áy.
r tâm thường phải
\$ 10,
ệp hồ bạc giấy trong
bỏ tự bụng, mà nhà
đều chỉ hết. Nếu có
25 quan tiền tay mà

M. H. V. T. *Dại-ngãi*. - Tỉnh tỉnh thuần hậu, cần
ngon, thương xót kẻ cô đơn, hằng niệm cầu tạc thiên,
tục y tục thục.
M. N. *Kh. Sôcrang*. - Tỉnh tỉnh hoành liệt học ít mà
sống tìm, b ừ rủa cho nên nhiều đến xuất chúng,
hàng học thêm sau sẽ phát tích.
M. H. D. H. *Gônging*. - Già thơ vừa đong, học hành
trời chúng, hào con vừa phải hào vợ yên tâm. Bể hân
nhật khí, Thuận thiên có lẽ, Chông chấy thì kíp phát
tích. Tỉnh tỉnh lợi lạc.
M. T. v. *Th. aux Mares*. - Vì hay nghe lời chúng bạn
xuôi nhờ gặp mà quên chữ trước, Bằng thành long
cổn ngồn cũn hạnh, bắt tào lữ vàng sẽ phát tích.
M. *Phạm nam Dệt, Chyhom*. - Tỉnh tỉnh hương thiên,
mà việc khôi hài, ớn nói khoan thái, lợi đau vui đó, b ể
hân nhưt khá lắm.
M. *Tran-thi-Lien, Chyhom*. - Tỉnh tỉnh mình mền
cổn đả mông mà mền ở chôn quê mùa phải tùy theo
chó ó. Chỉ em thương, bả con mền, b ể hân nhưt khá
khá.
M. A. T. C. *Saigonais*. - Tỉnh tỉnh chơn chất, trí
học thông minh, học ít biết nhiều, mà mông hân
phong túc học nguyệt cho nên hai tháng không gặp
nhau. Già công đon sách, cần ngồn cũn hạnh thì sẽ mần
phát tích.
M. *Đặng-ngọc-Huyền, Sôcrang*. - Tỉnh tỉnh càng trẻ
củ chỉ phân minh, quan yếu đầu chương. Nếu tu được
một chò lau đất, thì b ể hân nhưt khá lắm.

THƠ TÍN VANG LAI (Correspondance)

Đáp Huỳnh-Long-Điện Tiên sanh chỉ từ

Tôi vốn phận hiền bổ, còn tại gia tưng phụ,
hàng lo việc an nông trong nhà. Cho nên cả
ngày ở nơi trong cửa buồng, chẳng dám lia xa
nhà bực, sự lễ miêng lành lợi vốn không ;
ngủ vì trời sanh cái phận nữ lưu thì chẳng
kưa là phải cho có tài có danh cho lai, duy một
đều giữ cho tròn từ đức thì hay hơn.

Phải chỉ tròn sanh tôi rầu mây, tôi cũng
nguyên làm cho rở cái danh trong Võ-
trụ, chẳng thêm bươi móc quần vạt yếm mang
mà làm chi.

Thầy Huỳnh ôi!

Lòng trước tôi nhảm mắt chẳng sự cười chê
dem cái danh nữ nữ ra chỗ thập mục số thị
mà hồi ông Kỳ-Tiên-Sanh mà học về việc ông
nào bày ra trước hết cho đôn ông cưới vợ b e
đó, ấy là tôi có tâm sự đồng lòng nên phải
hồi. Trước khi tôi muốn hồi thì ý ngu tôi
trông việc này, chẳng ngan cẳng chỉ tấn bộ
củi chur Quán-từ, may nhờ ông Kỳ-Tiên-Sanh
chàng chê đã dạy tôi trong tờ Báo-chương
L. T. T. V. số 225 Thầy thầy vậy nên
trách tôi, không an phận hiền hiền yếu, lại dám
đeo hồng hồi việc cơ cầu của đôn ông làm chi.
Thầy giận tôi, tôi cam chịu. Mà sao thầy do
nói tôi mà nói cần qua cho đoàn, phụ nữ lấy

chồng ngoại quốc chấ-chê! Tôi e cho mấy bà
hay lời Thầy luận như thế, chấ các bà không
làm thỉnh dân?

Thầy phải đoán lại mà thương nữ nhi, dất
Nam-kỳ với chớ, đã chôn trâm phần thua sát
điên ông, thầy sao không suy nghĩ, lại với
trách nang lời lấy sự tệ của quê hương mà
dâm luận, ngày nay đôn bà đôn em, t e cũng
làm thỉnh cho thầy luận như vậy, là vì Nhâ-
nước Đại-pháp qua cái trí Việt nam đến nay,
cũng đã hơn năm mươi năm, mông lo giáo dục
con trẻ mà thôi ; chưa rành dạng ma tập rên
con gái. - Cho nên các ông nam-nhơn nếm
núi bán mình trước học nữ nhơn. - Tôi tưởng
nếu một ngày kia nữ-học-đường thiết lập rồi
thì nam-nhơn cũng khổ mà kiếp đôn bà như
ngày nay nữa.

Vì đôn ông xữ này mông lo phong tình lư-
nguyệt tra đình tưu diễm đảo kê đồ hắc mà
không hay xu tất đến đôn bà, nên đôn bà con
gái lấy chề chỉ nào thêm này cũng biết luận
táo bán thân lo làm lo thôi. Đã thế vậy, sao không
tự xử, lại có xy mao cần ti, *ừ hự khéo thì
thời da!*

Hồi tôi thổ thê cho Thầy rõ sau sẽ luận giải.
Bảo-thí. thập thập tu.

M. *Phạm-v-Long-Biên-hòa*. - Cổ được đ-
thơ từ của túc hạ, song lòng này đang khai mở
đường cá, sau sẽ ẫn hành những bài xữ của
chư khác quan cho học. Bãt cảm tạ thơ túc hạ
tặng. Ấy đó tức hạ chi lộ đã đặc kỹ số tử rồi.

M. *Nguyễn-khắc-Xương-Bẻntr*. - Ai
muốn rao việc chỉ trong nhứt-trình thì phải chịu
tiền ít nhiều tùy theo văn dãi mà thương nghĩ.

Bản quản lấy làm cảm ơn chư vị kể ra sau này, vì có
lòng tốt gởi mandat bạc đến trả tiền mua nhứt-trình
cho Bản quản ; ấy là sự giúp cho Bản quản mà lo đều
lưu ích mở mang cuộc văn minh.

Số phát	nhất trình		
176	V. V. B. Moeay	mandat 5 \$	85.612.764
205	V. T. C. Thudumot	5	bạc mền
343	T. H. L. Gauthier		
344	T. B. T.	15	
345	L. K. T.		
381	M. D. Hattien	5	85.205.646
400	M. T. Savannakhet	5	bạc mền
934	T. T. V. Trávinh	5	85.323.947
745	N. V. D. Sadec	5	348.979
956	N. X. P. Trávinh	5	323.962

ERRATUM

Trong bài giải nghĩa chữ **tiêu-thuyết-gia**
có nói sai, phải đọc: trong truyện **Tống-
nhạc-phi** hồi **La-giêng-Khánh** và **Đương-
tái-Hưng**, chớ không phải trong truyện
Thuyết-Đường v. v.

CÁCH TRÍ NHẬP MÔN

Vật lý thí nghiệm Luận bàn thử biểu đồ số

Trước đã có chỉ cách dùng má thử sự hàn-
nhiệt của các vật.

Song vì dụ cái vật thử ấy đã b ể đi, thì lấy
củi mà phân biệt sự **nóng-lạnh** cho được.
Mà đâu có muốn làm cái khác, chấ là chẳng
dạng in theo như cái trước, được, thì lấy đầu
mà phân cái, chừng của sự **hàn-nhiệt** cho
đúng. Nhưng muốn làm thì phải nung đầu mà
làm tin! rằng chấ? Vậy ta xin nói cho chư
khán, quan trường.

Hãy lấy một cái ống bằng pha ly đựng thủy
nguồn vào trong, rồi để trong nước đã đã rã ra
mà thí nghiệm coi thủy ống pha ly ấy nó sụt
xuống tới đến nơi đâu, rồi mình phải làm
đầu chỗ đó, đoan lấy tuyệt đồng khối, rồi để
ống ấy lên mà thử lại nữa, coi cái chừng thủy
nguồn đã thử trong nước lạnh hồi trước đó,
có sụt xuống nữa chăng ; như không đổi d-
đi, thì lấy đó mà làm hạng O.

Lại lấy ống ấy lư trên hơi nước sôi, b ể
thủy-nguồn lên hết sức đến đâu mà ngưng lại,
thì chỗ ấy là hạn trên phải đề số **100**.

Trong hai lực ấy đã định chấ rồi, mời lấy
từ trên rút sự nóng, xuống đến rớt sự lạnh,
chỉa ra làm 100 đó, mà phân sự **hàn-nhiệt**
thì chấ chân không sai.

Sau sẽ tiếp theo .
T. G.

Đường và Niều-cường-toan

BỆNH NƯỚC ĐÀNGỐT NGHĨA LÀ GÌ?

Kể luận này người luận khác lần xữ lit xữ cũn ng-
viết rung lòng mèn, mà các vị hương-y quốc thủ chẳng
hiệp ý nhau.

Mà có một điều đầu là người Kinh-thục hoặc là người
ngũ cũng đều đồng một ý, là những người có bệnh
nước đái ngọt tại bởi huyết hư mà ra, thì mình phải
tự hoại mình và hay có bệnh tự thối.

Bệnh nước đái ngọt là một bệnh nan trị, các hương-y
có giỏi cho thế mấy thì giảm bớt bệnh mà thôi chớ
chàng b ể trừ căn n-
.

Ta chẳng cần gì truy nguyên chứng bệnh mà làm
chỉ, chừn biết một điều là bệnh nước đái ngọt nó làm
cho giảm sự hồ đường con người, và làm cho Niều-
cường-toan càng ngày càng mạnh liệt. Bởi sự giảm hồ
đường mà vật thực chẳng được tiêu hóa trọn, b-
n làm cho ngũ tạng lục phủ phải mang khổn.

Đây chẳng phải là không luận. Vì ta có coi bài luận
của y-viên thành Bordeaux, trong bài ấy ông Lương-y
Barthe từ năm 1886 chỉ rõ sự bệnh nước đái ngọt nó là
bà con với bệnh Niều-cường-toan. Bởi ấy mà ta chấ

Lời đáp từ.
giấy thép cho mình
ra ngày nào giờ nào,
mjes là 0 \$ 04 nữa.
ng thất
g Bình Đức
B ch-anh
ma-Vân
sorodien
SAIGON
sau sẽ tiếp theo
CAO-HOAI-Đ-
NG PHÁP
ngle)
Thục Trávinh. H-
Tuông chừ ấ của ai?
Voi b ể trên lễ nghĩa
tệ thông minh mà việc
đấm, bụng dạ hiền từ

ràng; Những người đau bệnh cốt tiết phát nhiệt thì không có đau bệnh nước đái ngọt mà những người có đau bệnh nước đái ngọt thì hay vương bệnh cốt-tiết phát nhiệt.

Mã ông Lương-y Boyer, Bouchardat de calvi v.v. cũng luận như thế.

Bởi ấy cho nên những người đau bệnh nước đái ngọt, hãy uống nước suối kim-thạch thì căn bệnh giảm huyền, vì trong nước suối kim-thạch có vị lithine. Như nước suối Vittel, Martigny, contrexéville. Và Viehy, vì lithine nó làm cho nước đái bớt chua.

Mã có một vị thuốc 37 lần thần diệu hơn vị thuốc lithine nữa, là vị thuốc Urodonal.

Thuốc đã hiệu hậu hơn các thứ thuốc, mà những người có bệnh nước đái ngọt nên uống vị Urodonal.

Ấy là những tin rên rục đem đến cho Bất-học-viện và Thái-y-viện hay cũng đồng một ý của các Lương-y quốc thủ luận.

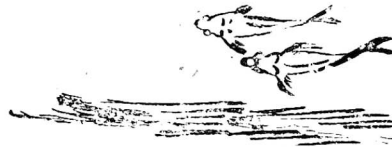
Emile GAUTIER.

**Có bán trong các tiệm thuốc langsa.
Có trữ tại tiệm Holbé và Renoux, rue Catinat, Saigon, và tiệm Solirène Chợ lớn có bán.**

QUAN HÌNH BIỆN VINH

(Xem hình mà biện câu hát cho trúng)

RÉBUS

Bài số 12. — Xuất Minh-tâm nhứt củ.

Kỳ-lân-Các.

Bài số 10. — Ra đi vừa rạng chơn trời.

Ngươi ngời ngó lại nhớ nơi học đường.

Biện trúng :
MM. Long, Macmahon Saigòn,
Thinh, Artillerie
Pierre d'Eau Khánh hội.

MM. Bửu, Collège Mỹ-tho.
(giới " ")
Tương, Long-an Vinh-long.
Kim-Xửn, Choa-kim-Soon Saigòn.

Bis. — Dày sanh đập sỏi thẳng xông.

Phúc đầu trời đã vàng đồng lỗ dẫu.

Biện-trúng : M, Nghĩa rue Tabert Saigòn | M. Xương, Bentre.

CÁO BẠCH

Mày nhờ đất nước; từ tôi ở Quảng-bình vào ngụ tại Bentre cũng đư 9, 10 năm rồi, chuyên nghề làm thuốc bắc, dựng tiệm đặt hiệu là TU-BINH-ĐUÔNG. Tiệm tôi làm thuốc tân, thuốc hoàn và hồi thuốc than cũng như mấy tiệm của khách và cũng như mấy thầy thuốc khác.

Duy có một phương thuốc THIÊN-THỜI là thuốc gia truyền của tiền nhơn rồi dẫu, tôi cũng cứu đặng gần cả hạt Bentre đư ba bốn năm nay. Thuốc này tôi đã có

dựng cho nhà thương tỉnh Bentre để cứu cấp, thì quan thầy tỉnh này đã có gởi về phòng Y-viện Saigon thì nghiệm rồi, nên quan chủ tỉnh đã có cho phép và ngài có dạy lạng tổng trong lĩnh mua mà cứu dân.

Nhưng mà trong Lạc-châu hồi còn nhiều chỗ chưa hay; nên nay tôi xin kính cáo vào nhật trình này, như ai ở xa muốn mua mà dùng, thì xin gởi thư hoặc đánh giấy thép, y theo giá tôi đã định dưới này, cũng thêm tiền gởi, thì tôi sẽ gởi lập tức không sai. Xin Lạc-châu quan-có, coi theo giá tôi định thế này.

Thuốc nhĩ-Hoàn, trị bệnh Tiên thỏ tử và cũng trị nhiều chứng nữa, 1 hộp nhỏ 100 viên, mua lẻ 1 hộp thì

0 \$ 50, mua luôn đượ 5 hộp sắp lên thì 5 hộp 2 \$ 00, 10 hộp 4 \$ 00.

1 hộp lớn 300 viên, một hộp 1 \$ 00, mua luôn đượ 5 hộp sắp lên thì 5 hộp 4 \$ 00, 10 hộp 7 \$ 50.

Thuốc trị Thiên-thời, mua lẻ 1 chai 90 grammes 0 \$ 45 mua luôn 10 chai thì 4 \$ 00, mua trọn 1 litre thì 3 \$ 50.

Hồi-duang-Cấp-Cứu, cũng trị bệnh thiên thời, mua lẻ 1 chai 90 grammes 2 \$ 00, mua luôn đượ 5 chai thì 8 \$ 50, mua luôn 10 chai thì 15 \$ 00, trọn 1 litre 13 \$ 00.

Bĩ-tỳ-Sâm-nhung Cao, ngọt, trị bệnh giả yếu, di tinh bạch đới mua lẻ 1 chai 90 grammes 2 \$ 00, mua luôn 5 chai thì 9 \$ 00, 10 chai thì 15 \$ 00, mua trọn 1 litre 13 \$ 00.

Nhĩ-long-Cao, ngọt, thuốc bổ trị bệnh nóng nảy, ốm khô, con nít người lớn cũng hay làm, mua lẻ 1 chai 90 grammes 1 \$ 00, mua luôn 5 chai thì 4 \$ 00, 10 chai 7 \$ 00, trọn 1 litre 6 \$ 00.

Thanh-phế Hòa-dâm, ngọt, trị bệnh Ho, mua lẻ 1 chai 90 grammes thì 0 \$ 40, mua luôn 5 chai thì 1 \$ 80, 10 chai thì 3 \$ 00, trọn 1 litre thì 2 \$ 50.

Thuốc Bĩ-tỳ, ngọt, tiểu hồ ađ đùng cũng đượ, mua lẻ 1 chai 90 grammes thì 0 \$ 35, mua luôn 5 chai thì 1 \$ 50, 10 chai thì 2 \$ 50, trọn 1 litre 2 \$ 00.

Thuốc trị di-tinh, mua lẻ 1 chai 90 grammes 1 \$ 20, mua luôn 5 chai thì 5 \$ 00, 10 chai 8 \$ 00 trọn 1 litre 5 \$ 00.

Rượu thuốc, ngọt, trị phong thấp nhứt mõi, mua 1 chai 1 litre thì 1 \$ 60 nữa luôn 10 chai thì 8 \$ 00.

Mấy món thuốc tôi kê ra đây thì mỗi món cũng đều có nhân in sẵn giá theo thuốc món nào thì có nhân in. Xin Lạc-châu qui vì ai có cấp đến muốn mua mà dùng thì coi theo đó mà dùng chớ có ngại sự gì hết thấy

Nay kính,
Cẩn bạch.

TU-BINH-ĐUÔNG.

Nos 131-136 rue des interprètes, Bentre.

Xanh xanh vàng vàng như trái thị non

Thầy kỹ Lưu từng chính Niết-tỳ bấy lâu bị đau như gần bên hao tử; mà nước da xanh xanh vàng vàng của thầy đó là dấu chỉ rõ căn bệnh ở tại *canh*.

THẦY KỸ LƯU

Thầy viết thư nói như vậy : « Tôi mới bị mục cử xung rất nặng đau chơi 18 giờ đồng hồ tưởng đã vong mạng. Tôi phảo lạng xương đốt rên la in ời. Tôi trong đường như ai thổi tay xô bung mà rít hao tử tôi, bao nhiêu đ' vật thực đều vọt ra ngoài hết, cả đêm không nhắm con mắt, tình thần lảm loạn, nước da xanh xanh vàng vàng như trái thị non, còn nước tiểu thì đỏ lỏm.

Tôi không biết thầy đau mà uống thuốc cho nguinh, nếu bệnh xung lại một lần nữa, thì chắc tôi phải bỏ mình ».

Thầy kỹ Lưu đau bệnh chỉ chừ khản-quan cố rở chăng? Phàm trong ngũ tạng lục phủ con người, nếu cái lá gan nó nếm sai chỗ, thì đơm đống cục lại thành khối, trong khi mỗi cục có khối đơm nó tuôn ra thị trường, thì nó làm bị đường đi, bao nhiêu đóm ở sau không ngó mà ra, đến đống lại trong gan. Một đàng thì có khối đóm tuôn ra mà tuôn không nổi, còn một đàng đóm ở trong gan lẩn ra, làm sao thầy kỹ Lưu chịu nổi mà chẳng la lảng la xỏm.

thì 5 ống 2 \$ 00, 10
 mua luôn được 5
 \$ 50.
 90 grammes 0 \$ 45
 1 litre thì 3 \$ 50.
 h thời, mua
 luôn được 5 chai
 tron 1 litre 13 \$ 00,
 nh giả yếu, đi tỉnh
 2 \$ 00, mua luôn 5
 tron 1 litre 13 \$ 00,
 nh nóng này, 6m
 n, mua 1 l chai 90
 \$ 00, 10 chai 7 \$ 00,

Ho, mua 1 l chai
 10 chai 1 \$ 80, 10 chai

cũng được, mua 1
 5 chai thì 1 \$ 50,

grammes 1 \$ 20, mua
 tron 1 litre 5 \$ 00,
 nh mới, mua 1
 l thì 8 \$ 00.

ti môn cũng đến
 nào thì có nhữn
 n muốn mua mà
 ngại sự gì hết thấy

Nay kinh,
 Cẩn bạch,
 BINH-DƯƠNG,
 des interprètes,
 Centre.

Củ bệnh đau bụng đó kêu là: *cang-dâm-thông*, mỗi lần xung lên thì con người phải đau đớn không có lời chi mà tóa cho đống, chừng đau khỏi đóm nó lọt vào đất, trường chừng ấy mới hết đau.

hiện hạ có thứ nhiều môn thuốc đặng mà trừ bệnh *cang-dâm-thông* mà có một môn *Sirop de Follet* rất nên thơn hiệu.

Thầy kỳ Lưu thấy hơi sợ hệ bệnh xung lợi một lần nữa thì chắc mạng vong, lời nói ấy rất hữu lý. Cách ba bữa sau bệnh phục phát. Mà may quá chừng! Trước khi bệnh chưa phục phát, thầy có đi chơi tại nhà thầy Phôn, gặp tờ Lục tính tân văn, bên mựn mà đọc, thấy luôn vị thuốc *sirop* rất thần hiệu, thầy bèn mua một ve mà dự phòng, đến khi bệnh xung lên, thầy ưc ăn thuốc rồi ngủ chơi 8 giờ đồng hồ, chừng thấy thờ đay thì còn đau một chút mà thôi, thầy bèn ưc thêm một muỗng mà ngủ 1 giờ đồng hồ. Chứng thấy thờ đay lần thứ hai, bệnh biến đi đâu mất. Nghĩa là trong cơn thấy ngủ mê thì cơn khỏi đóm nó lún lún tuôn vào đại trường mà thầy không hay.

Ấy vậy những người nào hay đau thì nên sắm sẵn trong nhà một ve thuốc *sirop* mà dự bị.

Mỗi khi dùng *sirop de Follet* mà uống một hai muỗng thì cơn bệnh giảm thườn rất nhiều, uống nó vào ngũ thườn giấc chẳng hề cực ưc.

Thuốc *sirop de Follet* cũng giúp đôn bả làm bởn khỏi bị đau đóm trong cơn chuyển bụng.

Cũng nhớ nó mà sự đau răng, sự phong đực và sự bị phong lửa, làm kính khỏi làm cực nhọc cho mình.

TIỆM NÀO CỨNG CÓ BÁN SIROP DE FOLLET báo chí tại 19, đường Jacob, Paris.

Muốn cho khỏi lầm nhảm thuốc giả thì phải coi cùn tên *Follet* có viết trong nhãn hiệu.

Có trữ tại tiệm *Holbe* và *Remax* ở trong *Catinal*, Saigon và tiệm *Soltreue* *Cholon* cơ bản.

BANQUE DES VALEURS

Khoán cổ ngân hàng

Tổng lý mỹ-danh : H. M. STOLL

Đường mé sông QUAI FRANCIS-GARNIER, môn bài số 40, Saigon.

Chư-tôn có lẽ chưa rõ chữ *khoán-cổ* nghĩa là gì, ra làm sao, và *phần-hùn* cũng không hiểu mấy hăng hùn hiệp buôn bán bây nhiều thứ giấy *khoán-cổ* ra làm sao?

Chư-tôn có lẽ không rõ rằng bạc của chư-tôn tiền tận chắc lột được 100 \$, 200 \$ hoặc 300 \$ đủ mà làm cho chư-tôn dạng hùn vào các hăng Langsa, như là : Hăng tàu đồ chạy biển, Hăng tàu đồ chạy sông, Hăng đặt rượu Đông-dương, Hăng nước và đèn khí, Hăng lập vườn Suzannah, Xa-trạch, Hăng cìm-cô nhà đất vân vân. Và cũng đủ làm cho chư-tôn dạng chia phần hùn như chư-vi hùn lòn vậy.

Ấy vậy Hăng-bạc hiệu *Banque des Valeurs* sẽ trợ lực cùng chư-tôn mà cắt nghĩa rõ ràng cho chư-tôn hiệu. Hễ ngày nào chư-tôn đã hiểu cách hùn hiệp rồi thì Hăng-bạc ấy sẽ giúp chỉ chỗ chắc cho chư-tôn

hùn, và sẽ coi chừng các việc cho khỏi thất phát thiệt hại cho chư-tôn.

Lâu nay chư-tôn cũng đã nhiều khi nghe người ta luận muốn lập cách *chánh-trị* *trương-y* *trương-y*. Ấy vậy có sự chi làm cho người Langsa cùng người Annam *trương-y* *trương-y* nhau cho bằng sự hùn hiệp mà thâu lợi quyền cho nhau trong Lục-châu này.

LỜI RAO

Madame *Trần-thị Nhiều* ở làng Bình-dương, tổng Tân-phong-hà Cholon vợ góa của M. *Dương-vân-Lực*, kính cáo cho Lục-châu dặng rõ rằng : Từ này về sau không biết đến nợ nần của con là *Dương-vân-Tôn*, 18 tuổi, ai có cho vay nợ, có mất thì chịu lấy.

Nay lời.

Madame *TRẦN-THỊ-NHIỀU*

TÒA XỬ VIỆC THƯƠNG MẠI SAIGON

LỜI RAO

Xin mời các chủ nợ trong vụ khánh tận tên A-Mao là chủ tiệm *Seng-Hap-Soon*, tại Saigon đến ngày thứ 3, 16 Juillet 1912, đúng 3 giờ chiều phải đích thân, hoặc cho người đi hầu thế có đủ phép, tề tựu tới tòa lớn Saigon, dặng có quan Chánh-tòa làm đầu, dự nhóm mà kiểm đượt sổ sách của *Hũy-quan* (là kẻ đưng lo sổ sách tiền bạc trong vụ này) và quan Chánh-tòa sẽ hỏi ý các chủ nợ tha huộc người bị tịch thế nào.

Chánh-lục-sự quan,
 Ký tên : *Pochont*.

Hũy-quan : M. L. J. Robert.

Ấn-quan thị việc : M. F. J. Filhol.

KHOÁN CHẮT THỦY
 (Nước suối kim thạch)

VICHY

PHÁP-QUỐC-TUYỀN

VICHY CÉLESTINS

Có bán nguyên ve | Trị bệnh đau Thận, bịnh đau Bàng-quang, bịnh Phong — và nửa ve. Thạch-lâm-bịnh (kẻ) — Đau mảy chỗ lắt-lẻo.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bịnh đau gan và bịnh đăm.

VICHY HOPITAL trị bịnh thương tỉ, trường nhiệt.

Hãy coi chừng đồ giả mạo, khi mua phải chỉ cho đúng thứ nước nào mình muốn dùng.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TỀ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối ấy mà ra. — Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì dễ tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình dọn nước xít (môt-khi-chất).

Lời thị non

lâu bị đau nhức
 nh vàng vàng của
 ong.

hết thờ mới như
 ấ mới bị mực cũ
 ống đau chơi 18

hở trường đàng
 nhào lảng xuống
 in ôi. Tôi tưởng

ư ai thì tay xô
 rút bao tử tôi,
 đã vật thờ đến

oái hết, cứ đem
 ưn con mắt, tình
 loạn, nước da

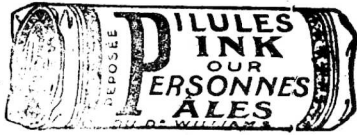
àng vàng như
 n, còn nước tiểu

ng biết thầy đau
 thuốc cho mạnh,
 ung lại một lần

hấn-quan có rồ
 con người, nếu
 ưc cực lợi thành

nó tuôn ra đại
 hiệu đóm ở sau
 n. Mệt dặng thì

không nói, con
 sao thầy kỳ Lưu

CÂN BẠI PHỤC KIẾN

Mỗi người đều biết rằng: Thuốc **Pilules Pink** nó hay bổ huyết. Trong các vị thuốc thiết có một mình nó bổ huyết hơn hết, cho nên có một ông danh-sư kia, khen nó mà nói rằng: *Mỗi hườn Pilules Pink là mỗi cục máu.* Tuy đã 20 năm nay thứ thuốc này có danh trong trào ngoài quận mào lòng, mà cái sự nó bổ cân coi vọi ít người chưa rõ, chớ việc bổ huyết bổ cân đồng giời cả hai.

Đời này là đời thiên-hạ, đang đua chen làm an lực bạc, cho nên cân cốt phải hao mòn, bởi ấy cho nên ai ai cũng phải biết rằng sẵn có trong tay một vị linh-đơn rất hay, làm cho những bợn bị chur hư bá tổn được trở nên khương cường tráng kiện.

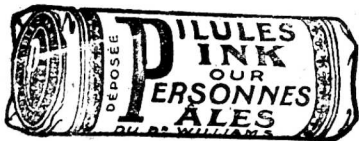
Ta đã biết rằng: nội đản thầy thuốc đều rõ thuốc **Pilules Pink** hay bổ cân, nhưng vậy mà chưa đủ, ta ước sao cho mỗi người biết nó cho rõ, dặng mà tự chuyen tự trị, dặng có ngày nào vương mang bệnh hoạn để mà uống chẳng cân gi hồi ai.

PILULES PINK

(Bổ hoàn linh đơn)

Trong các tiệm thuốc có bán, có trư tại tiệm thuốc của ông **MOLINIER, Pharmacie Normale, Saigon.**

Mỗi hộp giá là 3 quan 50; 6 hộp 17 quan 50.

THUỐC NƯỚC HIỆU LA

PERTUSSIN TAESCHNER

là thuốc hiệu hậu và thần hiệu để trừ bệnh con nít ho, bệnh cảm mạo phong sưng, ho lồng phổi và suyễn, trong mấy chỗ danh tiếng đều cho nó *nhứt-hào-hạng-chí-khai-được.*

Dùng nó mà uống, thì các bệnh đau phổi đều được giảm thuyên.

Trong tiệm thuốc nào cũng đều có bán
KOMMANDANTEN APOTHEKE

Tiệm E. Taeschner, ở tại kinh thành Berlin C. 19 Đức-quốc *Allemagne* địa chỉ

HAI MƯƠI NĂM DANH TIẾNG!!!

TRƯỜNG SANH

VẠN BỆNH HÔI XUÂN

PHẢN NHƯỢC VI CƯỜNG

NHỚ BỐI THUỐC RƯỢU

MIỆC

ELIXIR GODINEAU

TRỮ TẠI TIỆM HOLBÉ VÀ RENOUX

Renoux kể truyền

Môn bài số 16, 18, 20, đường *Catinat, Saigon*

Và tại tiệm *Solirène* đường Thủy-bình, môn bài số 215, Chợ-lớn cũng có bán

TẠI NHÀ IN CỦA M. SCHNEIDER CÓ BÁN

TỰ-VỊ TÂY - ANNAM

của quan đốc Trường-vĩnh-Kỳ soạn, in lại rồi đã lâu, có nhiều hình rất khéo rất đẹp.

Không bìa, giá

6 đồng bạc

Có bìa, giá

6 đồng 3 cắc

Chư quý vị có mua xin gởi thêm 0\$21 là tiền sớ tồn nhà thờ.

SÁCH BÁN

Tại nhà in của M. Schneider

	PHIX
Petit Dictionnaire Français-Annamite. — Từ vựng có hình par P.-J.-B. TRƯƠNG-VĨNH-KY.	
Broché bìa mỏng.....	6 \$ 00
Cartonné bìa dày.....	6 30
Địa dư môn học. — <i>Leçons élémentaires de Géographie</i> , par H. RUSSIER et NGUYỄN-VĂN-MAI.....	0 60
Leçons élémentaires de Géographie, par H. RUSSIER:	
Premier livret: La Province: GIANG-ĐÌNH.....	0 35
LONG-XUYẾN.....	0 35
Deuxième livret: La Cochinchine	0 35
Troisième livret: L'Indochine Française	0 50
Đại pháp công thân. — <i>Libre de lecture en quốc-ngữ</i> , par LE-VĂN-THIEM.....	2 50
Lectures sur l'Histoire d'Annam en 3 livrets, par CH.-B. MAYBON et H. RUSSIER. — Chaque livret.....	0 \$ 35
Nam việt sử ký môn học độc bản. — <i>Lectures sur l'Histoire d'Annam</i> , par CH.-B. MAYBON, H. RUSSIER et NGUYỄN-VĂN-MAI.....	0 60
Toán pháp — <i>Arithmétique élémentaire</i> par O. MOBEL et TRẦN-ĐỨC-LÊ.....	0 60
Grammaire Française. — <i>Méthode Langsa Année Préparatoire</i> , par LABRIVE et FLEURY. — <i>Édition annamite</i> , par J. MOSSARD.....	1 40
Nữ tác. — <i>Devoirs des filles et des Femmes</i> , par P.-J.-B. TRƯƠNG-VĨNH-KY.....	0 \$ 25
Premières Lectures Scientifiques. — <i>Les corps bruts</i> , par H. GOURBOUX. — <i>Édition en français</i>	0 35
id. — <i>Édition en quốc-ngữ</i>	0 35
id. — <i>Bát bát sơ độc nhập môn</i>	1 00
Kim-Vân-Kiểu. <i>Poème populaire annamite</i> , par P.-J.-B. TRƯƠNG-VĨNH-KY.....	2 00
Le même, avec illustrations de NGUYỄN-HỮU-NHIỆT (có hình).....	2 00
Cách làm bánh và mứt Annam. — <i>Gâteaux et confitures annamites</i> , par Agnès NGUYỄN-THI-QUAN (couverture artistique).....	0 40
Lectures Françaises, par A. CARRENE, Inspecteur des Ecoles en Cochinchine.....	1 00

PHOSPHATINE FALIÈRES
LÀ BỘT NUÔI CON NIT
CÓ BÁN TẠI TIỆM THUỐC HOLBÉ VÀ RENOUX
Renoux kẻ truyền
Đường Catinal, môn bài số 16, 18, 20, Saigon

TẠI TIỆM THUỐC SOLIRÈNE ĐƯỜNG THỦY-BÌNH MÔN BÀI SỐ 215, CHỢ LỚN CÙNG CÓ BÁN

LỜI RAO RẤT TRỌNG HÈ. — Bột hiệu Phosphatine Falières là một môn vật thực rất bổ dưỡng để nuôi con nit từ sáu bảy tháng, như là trong khi dứt sữa nó, hoặc trong lúc nó đang nở nang. Nó giúp cho dễ mọc răng, nó trợ cho mau lớn xương, nó ngừa phỏng hoặc nó trừ bệnh hạ lợi, là bệnh hay sanh ra trong lúc nắng hạ.

MƯỜI CÁI NGÀN BÀI

QUINA-LAROCHE
THUỐC RƯỢU CÓ CỐT RƯỢU NHO
CƯỜNG TRĂNG, BỔ HUYẾT, GIẢI NHIỆT
Trong rượu này có đủ 3 tánh của 3 thứ Kinhkyna vàng, đỏ, trắng

RƯỢU QUINA-LAROCHE mỹ vị dễ uống, tốt hơn hết các thứ rượu nho và rượu ngọt, có trộn cốt Kinhkyna. Nó rất thần hiệu trong việc trừ hư-nhược, ẩm thực bất tận và hàn nhiệt bệnh.

QUINA-LAROCHE FERRUGINEUX
dùng na trừ huyết suy chứng, bạch chứng, cũng bổ dưỡng những người bệnh đau lâu mới mạnh, vân vân.
TIỆM NÀO CÙNG CÓ BÁN
PARIS, 20, Rue des Fossés-Saint-Jacques, PARIS

CÓ TRỞ TẠI TIỆM THUỐC HOLBÉ VÀ RENOUX — RENOUX KẾ CHỈ
Đường Catinal, môn bài số 16, 18, 20, Saigon
Tại tiệm Solirène, đường Thủy-bình, môn bài số 215, Chợ Lớn cùng có bán

VẠNG NGHI TÂN

(Đường Thủy-bình, môn bài 261, Chợ Lớn.)

Tại tiệm này có **hớt tóc, cạo váy**, mỗi
vi..... 0 \$ 30

Có **máy đồ tây** rất khéo và giá rẽ; có
phòng cho khách nghỉ, quạt máy, đèn khi,
mỗi phòng 24 giờ 1 \$ 20, một đêm 0 \$ 80,
một buổi 0 \$ 60.

Tại đây có bán **dầu thơm** hiệu tốt, đồ
phụ tùng y phục, đồ phụ tùng cúp tóc và
sách truyện cùng **Lục-tính-tân-văn**.

Xin chú **tôn quan cố**, **đời gót ngọc** đến
thì sẽ được **vừa ý**, **tạ ơn trước**.

Văn-trung-Cử **đôn thủ**.

TIỆM KHẮC CON DẤU

Kinh-trình cùng **chư qui vị**: Tôi có lập
tiệm **khắc con dấu** bằng đồng cùng các loại
kim-khí khác. **Chư qui vị** ai muốn dùng
kiểu nào, tôi hết sức **lam cho vừa ý**. Xin
chú **tôn hảy trợ lực** cho việc **buôn bán**
được **lâu dài thành lợi**, thì tôi rất **đôi ơn**
vô cùng.

H.-TANG-PHA

Graveur **lonkinois**, đường **Espagne**,
môn bài số 51, **Saigón**

Gravure **artistique et commerciale**,
plaques, cachets chiffres
en tous genres
PRIX MODÉRÉS

SÁCH BÁN

Tài nhà in của **M. Schneider**

Sách nấu ăn tiếng **Langsa** mỗi
cuốn 2 \$ 00.

Romans đủ thứ từ 0 f 95 tới 3 f 50.

Có bán **giấy, mực, viết chì, ngòi**
viết, thước, gomme cùng các đồ dùng
cho học trò các trường.

Ai muốn mua thì **gởi thơ** lên ta sẽ
gởi đến nhà thơ thì phải **đóng bạc**
trước mà **lãnh đồ** (contre **rembour-**
sement).

Trị bệnh thiên thời
thì rượu bạc-hà
hiệu RICQLÈS
ALCOOL DE MENTHE DE RICQLÈS
là thần diệu

Phòng bệnh Thiên-thời chế nó vào nước mà uống
thì nó **khử hết** các vật **độc-địa** trong nước.

Trị bệnh Thiên-thời chế nó cho nhiều vào một chén
nước đường cho nóng mà uống thì bệnh mau thấy **giảm**
thuyên.

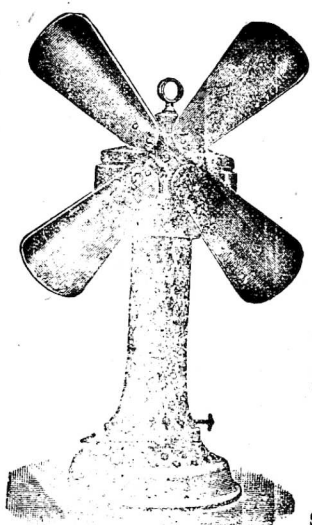
PHẢI COI CÁI HIỆU CHO KỸ:
Alcool de menthe de RICQLÈS

Đã 70 NĂM DANH TIẾNG

Đã **xảo thành Paris** năm 1900 và **thành Bruxelles**
năm 1910 đều **đang thưởng** **siêu-lông**.

Các nơi đều có bán và **tại tiệm thuốc ông HOLBÉ** và **RENOUX Saigón**
cũng **có bán** **tại tiệm thuốc ông SOLIRÈNE** **Chợ Lớn**.

KIỀU MỚI LẠ THƯƠNG -- HIỆU LE MISTRAL -- RỘT BỰC BAY VÈ

Là quạt máy kiểu mới chạy nhờ bởi khí nóng.

Chờ làm quạt này với những quạt khác một kiểu đã
bền **thưa nay**. Quạt này chạy có hơi nhiều và mát hơn
mấy thứ kia kiểu **lên hơn**.

Quạt hiệu **Le Mistral** này có một mình là **khéo léo** và
tốt hơn. Kiểu thứ nó **đều** **định** **lắm** theo **đang** **dùng**
riêng trong **máy** **quạt** **hạt** và **thể** **cho** **quạt** **chạy** **bởi** **hơi**
điều **khí**. **Máy** **no** **chạy** **nhảm** **le** và **êm** **ai**, **chúng** **có** **mùi**
chí, **cũng** **không** **có** **khối** **là** **bởi** **cái** **đèn** **lắm** **cho** **máy** **nó**
ngóng **thấp** **bằng** **rượu** (alcohol)

MỘT NÓ TIỆN LẮM

vì **nhẹ** **nhăn**, **đễ** **bê** **đời** **đổi**. **Đề** **nó** **ở** **đầu** **thì** **coi** **cũng** **là**
lịch, **hoặc** **tại** **phòng** **khách**, **hay** **là** **phòng** **ăn** **cũng** **là**
chỗ **làm** **việc**, **bởi** **nó** **là** **một** **huế** **mỹ**, **kiểu** **làm** **khéo**
léo, **cả** **trong** **cây** **quạt** **đều** **xuy** **nickel**.

Tôi **kính** **khuyến** **riêng** **mấy** **tị** **quan** **viên** **hay** **đi** **đương**,
lấy **mua** **lấy** **ma** **đúng**, **vì** **nó** **nhẹ** **mà** **đáng** **lại** **nhỏ** **mấy**
cánh **xếp** **lại** **đông**. **Nó** **cũng** **nghư** **một** **người** **đưa** **đi**
đương **với** **minh** **tiện** **và** **có** **ích** **lắm**. **Vị** **nào** **có** **gởi** **thơ**
mua **thì** **sẽ** **hết** **lòng** **gởi** **tới** **chữ**, **đề** **nó** **vào** **một** **cái** **tráp** **bỏ**
theo **nhà** **thơ**, **tiền** **lắm**.

GIÁ..... 55 \$ 00

CÓ BÁN TẠI HÀNG BÁN ĐÈN CỦA ÔNG

A. MESSNER

Saigón, ở góc đường Catinat, Saigón
môn bài số 91, 93 và 95.

BAYVÉ
ng.
khu đá
mặt hơn
eo leo và
áng dùng
bởi hơi
gò mũi
mây no
cũng là
cung là
âm kheo
đương,
hồ mây
bạn đi
gợi thơ
tráp bô
NG
Sài Gòn
ur

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
 THIẾT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTICLAIREUX
 Của ông lương-y **GUILLIÉ**

Từ tám mươi năm nay thuốc **ELIXIR** có chế
 đường của quan lương-y **GUILLIÉ** lấy làm thần hiệu
 trong những bệnh **HƯ PHẾ**, đau trong **TÌ VỊ**, đau
 nơi **TRÁI TIM**, **ĐAU GÂN**, **ĐAU MÌNH**, **RÉT VỎ**
DA, hoặc **CHÓI NƯỚC**, **BỆNH KIẾT**, **BỆNH HO DẠI**,
BỆNH CÚM, **GHỀ CHỐC NGOÀI DA** và bệnh có
TRÙNG LÁI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ **THUỐC XÒ** rẻ tiền và rất hiệu
 nghiệm làm cho **HUYẾT RA TINH KHIẾT**. Những
 bệnh gốc bởi **ĐÀM** hay là **MẬT** phát ra thì uống
 10 LẦN.

Bất kì thuốc trị đăm nào mà không có dấu ký
 tên **PAUL GAGE** thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XÒ
 nữa cũng rất thơm tho **Elixir Tonicque Anticlaireux**
 của quan lương-y **Guillié**.

Chớ nhỡ chỗ trữ thuốc này là **H. B. PAUL GAGE FILS**, nhứt hạng
 bảo chế y sanh, ở đường **CAHÉLLE ST GERMAIN** môn bài số 9,
 ở **TÂY ĐẾ THẠCH PARIS**.
 VÀ TRUNG QUỐC ĐƯỢC PHÂN BỐ ĐẾU CÓ BÁT

TIỆM LÊ-VĂN-VINH
 Đường **Catinal** môn bài số 15, **Sài Gòn**

Tại đây có bán đồ thêu thượng hạng và đồ
 cần, đồ đồng, thau, tam-khí đủ kiểu, đủ thứ;
 thầy đều là của các tay thợ khéo làm tại Tiệm-
 chảnh ngoài Bắc-kỳ gởi vô nên có thể mà bán
 rẻ/đàng.

Vậy **Luc-châu** quân-tử ai có đến **Sài Gòn**,
 xin mời đến tiệm tôi xem chơi, nếu muốn
 mua cũng cháng cũng vô cang. Tôi sẽ sẵn lòng
 vui-vẻ mà tiếp bạn đồng-ban.

Lê-văn-Vinh, kính cáo.

TIỆM MAY ANNAM

Tại ông **Boulevard Charner**, môn bài 153,
 (đầu đường **Kinh-lấp**) trước đình **Xã-tây**
Sài Gòn.

Tiệm này may và sửa đủ các thứ Tây
 Nam y-phục.

Cách cắt may theo kiểu khéo kim thời
 hoặc thích dụng, lại đường chỉ mũi kim kỹ
 cang chắc chắn và tính giá nhẹ hơn các
 chỗ khác.

Xin quý vị tưởng tình đồng bang, dơi gót
 ngọc tới tiệm tôi mà xem cho biết.
 Giá đã rẻ mà lại may khéo!

Nay kính
PHẠM-QUANG-TÂM

CÓ MỘT MÌNH NHÀ NÀY
CÓ QUYỀN THAY MẶT CHO NHÀ ĐỨC SÙNG
VÀ LÀM XE MÁY TẠI THÀNH

St-Étienne
 MÀ THÔI

Hàng F. MICHEL, CAFFORT Successeur
 ở Đường **Catinal** số 36
SAIGON

Có
Bán SÙNG đủ thứ
 và đủ kiểu, **Bì**, **Thuốc Đạn**
XE MÁY, **ĐỒNG HỒ** và
ĐỒ NỮ TRANG. Đồ đã tốt lại
GIÁ RẺ

Lạc Châu muốn mua vật chi thì xin đề thơ như vậy:
M. F. Michel, Caffort Successeur, 36 rue Catinal

**Hãy hỏi thử
hộp quẹt hiệu
này:**

**là thử tốt hơn
các thử khác.**

**TIỆM MAY
VÀ BÁN HÀNG-TÀU**

110, Quai Arroyo-Chipois,
Cần-ông-Lãnh
GẦN GABRIEL LÉA

Kính mời Chư-quí-cổ trong Thành-phố cùng các đấng hảo-tâm Quý-khách Lục-châu như Quý-vị muốn dùng may xiêm áo cách kiêu thể nào, hãy là mua xuyên lãnh hàng Tàu, xin niệm tình liền giúp nhau lấy th. o. Tiệm tôi có thợ Huế, cắt, may đủ cách kiêu đương thời dùng: tiền công may và giá hàng dẽ đều nhe. Còn sự khéo vùng tôi chẳng dám khoe khoan quá lẽ, xin đến may một lần thì rõ việc khéo không Lỗi vô lẽ tam mới xin Quý-cổ niệm tình, đến giúp nhau cho nên cuộc.

MADAME NGUYỄN-HIỆP-SANH
Số nhà: 110.

Đường (mê sông gần chùa-bà
Cần-ông-Lãnh.
SAIGON

Saigon. — Imp. F.-H. SCHNEIDER.
Certifié l'insertion.

**HÀNG BÁN RƯỢU HIỆU
DENIS FRÈRES**

LẬP RA TỪ NĂM 1862 NHÀ NGÀNH TẠI

HÀIPHÔNG
BORDEAUX
SAIGON
HÀNỘI

Hàng Denis Frères trừ dầu thơm hiệu: « Royal Japonais » là thử tốt hào hạng và thơm diệu hơn các thử dầu, hiệu dẽ vương Nhứt-bồn.

Hãy xúc tốc bằng dầu hiệu « Huile-Flora » là thử tốt hơn hết và dầu thơm vô hạng.

Hàng này có bán đủ thử rượu tốt xin kê sau này:

- Rượu chác trắng và chác đỏ trong thùng và chiếc ra ve.
- Rượu Champagnes V^o Cliquot.
- „ Ponsardin.
- „ Duc de Montebello.
- „ Roederer.
- „ Moët et Chandon.

Rượu Tisane de Champagnes supérieur B. et R. Perrier

Rượu Tisane extra: Marquis de Bergey.

Hàng này cũng có bán thuốc gói và thuốc vãn rói hiệu Le Globe và giấy hút thuốc kêu là « Nil » có thử rượu kêu là: Vieille Eau de vie Dejean, Rhum Jalkaud.

Liqueurs và cognacs Marie Brizard và Roger.

Bière Gruber và Bière Lorraine. Rượu Madère Malaga và Muscat de Frontignan Rivoire.

Có bán máy viết hiệu Remington và các thử đồ phụ tùng.

Cũng có trừ các thử hộp quẹt Đông-Dương, và ngoài Bến thủy, gần Annam và ông quẹt Hànội (Tonkin) nữa.

Ai muốn hỏi giá thì viết thư như vậy:

MAISON DENIS FRÈRES, SAIGON

Vu pour légalisation de la signature de M.

Directeur-Gérant: F.-H. SCHNEIDER

Saigon, le

Saigon, le

19

Le Maire de la Ville de Saigon,

Certifié conforme au tirage huit cents est.
Li 12/11/12

TRÌNH

CÙNG CHƯ-VỊ HÚT THUỐC ĐIỀU ĐẶNG TƯƠNG:

TABAC DU GLOBE --- CIGARETTES DU GLOBE

(THUỐC GÓI CÀ-LỚP)

(THUỐC ĐIỀU CÀ-LỚP)

Vị nào biết xài thuốc hút đều ưa dùng thứ thuốc **CÀ-LỚP** làm vì: một là giá rẻ lắm, hai là mùi ngon.

Hàng thuốc **CÀ-LỚP** dùng nhiều tay bác-sĩ thạo nghề dọn thuốc mà chọn lựa những lá thuốc nhứt hảo hạng hơn hết mà làm ra.

Cách dọn thuốc kĩ-càng như vậy thì mùi nó dịu ngọt, không ngạt cổ, chẳng phạt tì và lại làm cho miệng lưỡi được **THƠM THO, IM-MÁT**. Bởi thuốc này tinh anh và tuyền soạn lắm nên mới được như vậy.

THUỐC GLOBE (Cà-lớp) này, vì tánh tinh hảo, thiệt là một **VỊ-DIẾT-TRỪNG** quý lạ, nó tảo trừ các con trùng tề-vi trong miệng mình. Hễ dùng nó thường cũng như mình để phòng các bệnh hoạn vậy. Chuyện này chư vị ưa dùng thuốc điều đều hiểu rõ từ ngày **THUỐC GLOBE** (Cà-lớp) tràn qua Đông-dương đên nay đã hơn hai chục năm dư rồi.

HÃY HÒI MÀ MUA ĐAU ĐAU CŨNG CÓ :

THUỐC GÓI GLOBE (Cà-lớp) và **THUỐC ĐIỀU GLOBE** (Cà-lớp).

Phạm bán thuốc rời hay là thuốc vắn thì phải dùng giấy mà gói bao.

Vậy nếu những bao ấy mà huê dạng mắc tiền thì tự nhiên cái ruột trong phải là thứ rẻ đặng có thừa trừ cho vừa cái giá.

Thuốc ta đây bao rứt đơn sơ, chẳng tồn mây đồng, cho nên ta có thể mà chọn thứ thượng hạng.

Cách bao gói đơn sơ của ta đây làm cho ta bán đặng thuốc tốt chớ không phải bán giấy káy là bán hình chi.

DENIS FRÈRES

Bordeaux, Saigon, Haiphong, Hanoi.

ĐẠI DIỆN CÀ ĐÔNG-DƯƠNG.

S
TẠI
HÔNG
EAUX
AIGON
HANOI
tr. tốt
ra ve.
rier
hiệu
rượu
kaud.
dère
tr. đó
ngôi
nữa
SCHNEIDER

TIỆM THUỐC

ÔNG HOLBÉ VÀ RENOUX

NHŨT HẠNG BẢO CHẾ Y SANH

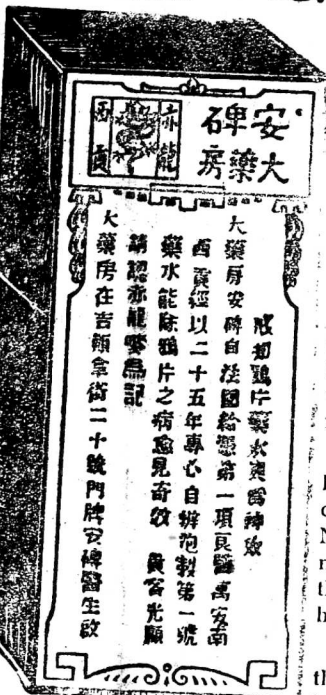
Ở đường CATINAT, môn bài số 16 18 và 20, tại SAIGON.

PHÍA MẶT

PHÍA LƯNG

KÍNH CÁO

CÙNG CÁC CHƯ VỊ MUỐN BỎ
THUỐC NHA-PHIẾN.

Có một thứ thuốc hiệu **SOLUTION R số 1** của ông Điều-chế-y-khoa-tấn-sĩ **HOLBÉ** làm ra đây, thì những kẻ muốn giải yên mới chắc mình rằng bỏ thuốc dạng mà thôi, bỏ đã mau, ít tốn tiền mà lại không sanh bệnh hoạn chi cả, thật là vị thần dược đó.

Thuốc **SOLUTION R** này khắp cả nước ai ai cũng biết danh, bỏ thuốc này vạn người đã bỏ thuốc đến mà khen tạ chẳng lường.

Cũng có thuốc nào thần hiệu cho bằng thuốc này, cho nên có nhiều hiệu giả lắm. Nhiều nơi lại mua thuốc này về làm cốt rồi luyện ra thuốc nước hay là thuốc hoàn mà bán.

Chư-vị hãy nghĩ hãy nhiều thì đủ biết thuốc này thần hiệu là thế nào.

Hiệu **XÍCH-LONG** của tiệm thuốc, ve đựng thuốc, nhãn thuốc, cùng hộp thuốc **SOLUTION R** này đã cầu chứng nơi toà Sài-gòn và nơi **THƯƠNG-MÃI-BỘ** tại Đô-thành **PARIS** rồi, cho nên nếu bắt dạng ai giả mạo thì tòa sẽ chiếu theo luật mà làm tội.

Khi mua phải coi kỹ lưỡng cái hộp cho giống như hình trên đây, và niêm phong lại hẳn hoi, có dấu ký tên ông **HOLBÉ**, điều-chế-y-khoa-tấn-sĩ là người luyện nên thuốc ấy. Hộp ấy lại có phụ thêm đồ để đếm giọt mà uống (*compte-goutte*) và cách dùng bằng nhiều thứ tiếng.

Giá mỗi ve.

1\$ 50

VÀ KHI MUA PHẢI TÍNH TIỀN SỞ, PHÍ GỬI HAY LÀ MUA *contre remboursement*

Như gửi *contre remboursement*, thì gửi cách kín nhiệm vô cùng **chẳng cho ai biết dạng**.

Ai mua nhiều sẽ tính nhẹ giá hơn, các thứ thuốc khác cũng vậy và chứng chắc rằng những thuốc bảo chế đều là đồ thượng hạng và tinh khiết lắm.